

Lier kommune

Skolebehovsplan for Lier kommune 2025 - 2050

Innhold

1. Innledning	5
1.1 Skolebehovsplanens formål	5
1.2 Skoleslag og organisering	6
1.3 Skolene i Lier	6
1.4 Elevtallsutvikling og kapasitet	7
1.5 Oppdrag og gjennomføring	8
1.6 Samordning med andre kommunale planer	9
2. Sammendrag	11
3. Mål, rammer og kvalitet	13
3.1 Nasjonale føringer	13
3.2 Lokale føringer	14
3.2.1 Vedtatte prinsipper for lierskolen	15
3.2.2 Skolen i nærmiljøet	16
3.2.3 Bygningsmessig utforming	17
3.2.4 Sikkerhet og beredskap i skoleanlegg	18
3.2.5 En skole tilrettelagt for digital læring	19
3.2.6 Skolebygget skal være tilpasningsdyktig de neste 60 år	19
3.2.7 Vedlikeholdsplan	20
3.3 Arealnormer for lierskolen	21
3.4 Økonomi	21
3.4.1 Økonomiske vurderinger	21
3.4.2 Befolkningsprognoser	22
3.4.3 Gjeldsgrad	22
3.4.4 «Styring og ledelse av byggeprosesser i Lier kommune»	24
3.5 Miljø og bærekraft	24
4. Skolestruktur	26
4.1 Rett til å gå på skole i nærmiljøet og skolekretsgrenser	26

4.2 Barns beste og retten til å bli hørt	28
4.3 Trygg skolevei og hjertesone	29
4.4 Strategier for å utvikle en robust og bærekraftig skolestruktur	30
4.4.1 Justere skolekretsgrenser for å flytte elever fra fulle skoler	30
4.4.2 Begrense muligheten for skolebytte til skoler med kapasitetsutfordringer	31
4.4.3 Begrense utbygging i noen områder	31
4.4.4 Øke kapasiteten ved enkeltskoler	32
4.4.5 Endre skolestrukturen	32
4.4.6 Etablere nye skoler og skolekretser	32
4.4.7 Oppvekstsenter	33
5. Skolene i Lier – tilstand og kapasitet	34
5.1 Høvik skole	35
5.2 Gullaug skole	38
5.3 Lierbyen skole	41
5.4 Hegg skole	44
5.5 Egge skole	47
5.6 Tranby skole	50
5.7 Hallingstad skole	53
5.8 Hennummarka skole	56
5.9 Heia skole	59
5.10 Sylling skole	62
5.11 Oddevall skole	65
5.12 Lier voksenopplæring og Lier kulturskole	68
6. Boligbygging og elevtallsprognoser	71
6.1 Grunnlaget for elevtallsprognosene	71
6.2 Forventet boligutbygging	71
6.3 Framskrevet elevtallsutvikling	72
7. Utbedringstiltak i et 10-års perspektiv	75
8. Kapasitetsutfordringer og løsninger	78
8.1 Høvik skole	78

8.2 Hegg og Lierbyen skole	78
8.3 Gullaug skole	78
8.4 Skole i Fjordbyen	79
8.5 Gullaugutbyggingen og Gullaug skole	80
8.6 Tranby skole	81
8.7 Utredning av nytt Miljøverksted	81
8.8 Prioriteringer og tidsperspektiv	82
Kilder	83

1. Innledning

«Dersom vi mener at skolens utforming er viktig for læringsmiljøet, og at læringsmiljøet er av betydning for den dannelse og utdannelsen vi kan gi elevene, så er diskusjonen om skolens utforming et spørsmål som vedrører kvaliteten på framtidens samfunn.» Ketil Kiran, tidligere president i Norske Arkitekters landsforbund.

Dagens og morgendagens samfunn stiller en rekke nye krav til deltakelse i arbeidsliv, organisasjonsliv og i hjem og fritid. Enkeltmennesket og samfunnet er også stilt overfor lokale og globale utfordringer knyttet til sosial, kulturell, økonomisk og teknologisk utvikling, og til hvordan vi skal skape en bærekraftig utvikling. Alle disse krav og utfordringer vil ha konsekvenser for hvilke trender som vil prege utformingen av framtidens skoleanlegg.

Skoleanleggene har en viktig funksjon som nærmiljøsentre med aktivitetsflater og sosiale og kulturelle arenaer for lokalsamfunnet på ettermiddagstid, kveldstid og i helgene. Dette er hensyn og funksjoner som etterspørres og ønskes ivarettatt i større grad i årene som kommer, med viktige synergier for både lokalsamfunn og skole og som forutsetning for levende og gode bomiljøer.

1.1 Skolebehovsplanens formål

Formålet med skolebehovsplanen er å gi et godt grunnlag for gode og langsiktige beslutninger om skolekapasitet i Lier kommune hvor alle hensyn er sett i sammenheng. Planen skal sikre at det kan fattes beslutninger som gir riktig skolekapasitet på rett sted til riktig tid. Planen skal også sikre at vi får helhetlig gode løsninger for både skolen og lokalsamfunnet. Skolebehovsplanen ses i sammenheng med «Lekeglede, lærelyst og livsmestring – kvalitetsplan for lierbarnehagen og lierskolen 2023-2027» og kommunens oppvekstplan. Skolebehovsplanen skal legge til rette for utviklingen av en så robust skolestruktur som mulig, innenfor økonomisk realistiske rammer. Samtidig som skolestrukturen bør være robust, må også endringene i elevtallet håndteres innenfor en ramme som er bærekraftig, både med tanke på miljø, økonomi og områdeplanlegging. Det tilsier at alle tilgjengelige ressurser må utnyttes effektivt og målrettet.

Planen gir en oppdatert oversikt over kommunens skoleanlegg og angir kapasiteten ved den enkelte skole sett opp mot de nyeste elevtallsprognosene. Den inneholder en anbefalt arealnorm for elevenes læringsarealer og skolens uteområde. Planen går ikke konkret inn på status, planer og behov for lokaler og anlegg for lokalsamfunnet, men forutsetter at videre planlegging av nye og opprusted skoleanlegg ivaretar dette, og at flerbruksprinsipper og samhandling mellom skoler og andre lokalsamfunnsaktører vil stå sentralt i utviklingsarbeidet framover.

Skolebehovsplanen belyser behovet for vesentlig oppgradering, ombygging eller utvidelser av eksisterende skoler og behovet for nye skoler. Planen skal også angi standarder og sikre gode pedagogiske løsninger, både ved ombygging og nybygg av skoler. Skolebehovsplanen skal være et verktøy i arbeidet med Lier kommunes årlige handlingsplan og budsjett for å gi signal om nødvendige framtidige investeringer i skoleanlegg.

Skolebehovsplanen er gjeldende fra 2025-2050, men med skisse til mulige løsninger i et 40-årsperspektiv, for å ivareta langsiktig planlegging og skape forutsigbarhet. Den vil være mest konkret i forhold til det som ligger nærmest i tid, og mer generell når det gjelder prosjekter lenger frem i tid. Jo lenger frem i tid, jo større usikkerhet er det knyttet til prosjektene. Planen vil imidlertid revideres og oppdateres ved behov.

1.2 Skoleslag og organisering

Gode skoleanlegg legger til rette for elevers læring, utvikling og trivsel gjennom gode læringsmiljøer og gode arbeidsforhold for personalet.

Barneskole (1.-7.trinn), ungdomsskole (8.-10.trinn), og kombinert skole (1.-10.trinn) er ulike skoleslag. Fådelte skole og fulldelt skole er også betegnelser på ulike skoleslag. På en fådelte skole er det så få elever på trinnene at undervisningen ofte foregår på tvers av trinn i motsetning til en fulldelt skole der elevene er delt i rene alderstrinn. Spørsmålet er hvilken betydning selve skoletypen har for å skape en god skole, og hvorvidt dette er viktig å ta hensyn til i skolestrukturvurderingen. I Lier kommune finner en alle skoletypene som er nevnt over. Det er to kombinerte skoler, to ungdomsskoler og syv barneskoler.

Oddevall skole har fådelte ordning, Egge skole har sammenslåing av trinn noen år, resten av skolene er fulldelt. Hovedkjennetegnet på fådelte skoler er at elevene i hovedsak er organisert og får undervisning i aldersblandede grupper. I fulldelte skoler er elevene derimot organisert aldershomogent og etter årstrinn. Aldersblanding kan naturligvis forekomme både i fulldelte og fådelte skoler, men vanligvis er dette basert på ulike grunnlag. For mens aldersblanding i fulldelte skoler stort sett er et bevisst pedagogisk valg, er aldersblandet undervisning i små fådelte skoler en nødvendighet fordi elevgrunnlaget ofte ikke har vært stort nok for å organisere grupper eller klasser ut fra prinsippet om aldersdelte grupper.

1.3 Skolene i Lier

Lier kommune har 11 grunnskoler etter at Nordal skole er lagt ned, en skole for voksenopplæringen og en kulturskole. Disse 13 skolene er fordelt på 12 skolebygg. Skoleåret 2024-25 er det 3448 elever i kommunens grunnskoler per november 2024. Akademiet driver ungdomsskole i Lier med 43 elever skoleåret 2024-2025. Det er stor variasjon i skolestørrelse. Den minste skolen har rundt 65 elever mens den største skolen har 970 elever. Det er om lag 366 lærere i den offentlige grunnskolen i Lier.

Skolene er delt i fire kretser med utgangspunkt i de fire ungdomsskolene og deres avgiverskoler:

- Sylling krets: Oddevall og Sylling skole
- Tranby krets: Heia, Hennummarka, Hallingstad og Tranby skole
- Lierbyen krets: Egge, Hegg og Lierbyen skole
- Høvik krets: Gullaug og Høvik skole

1.4 Elevtallsutvikling og kapasitet

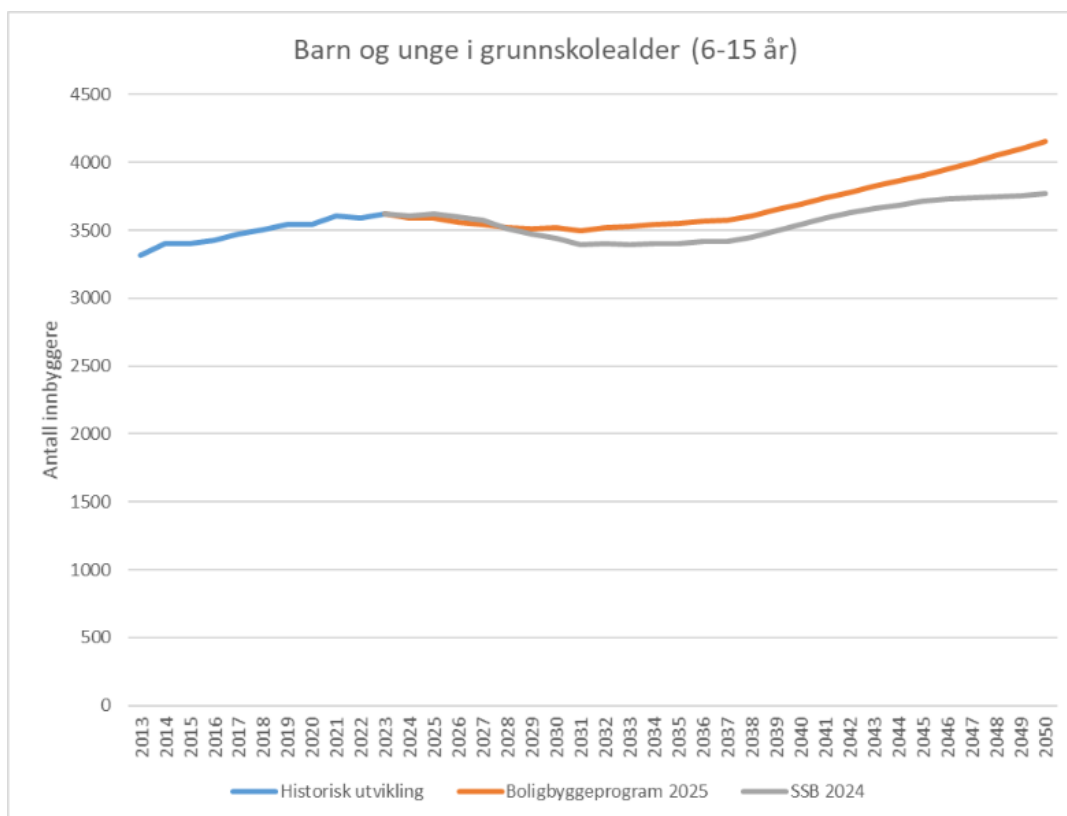
Elevtallet i Lier kommune har lagt på rundt 3500 elever de siste årene.

Elevtallsprognosene viser at elevtallet vil være svakt minkende frem til 2031, for deretter å stige igjen til mer enn 4000 elever i 2050.

Veksten både har vært, og forventes å bli, størst lengst sør i kommunen, særlig knyttet til Fjordbyutbyggingen i Høvik skolekrets. Boligutbygging i Hegg krets har ført til elevtallsvekst ved Hegg og Lierbyen skole.

Skolebehovsplanen for lierskolen 2025-2050 skal gi kommunestyret et beslutningsgrunnlag som sikrer at det er tilstrekkelig skolekapasitet i de ulike skolekretsene, både på kort og lang sikt.

Planen skal også legge til rette for at elevene får undervisning i gode og funksjonelle lokaler som er velegnet for pedagogisk virksomhet og godkjent etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

1.5 Oppdrag og gjennomføring

Mandat for utarbeidelse av skolebehovsplan for Lier kommune 2025-2050

Kommunen har behov for en helhetlig plan for å sikre tilstrekkelig skolekapasitet og kvalitet i utdanningstilbudet for fremtiden. Dette mandatet beskriver rammene og oppgavene for arbeidet med å utarbeide en skolebehovsplan.

Formål

Formålet med skolebehovsplanen er å kartlegge nåværende og fremtidige behov for skoleplasser, samt å foreslå tiltak for å møte disse behovene på en økonomisk og miljømessig bærekraftig måte.

Arbeidsgruppens medlemmer

Skoleledere fra hver av skolekretsene, hovedtillitsvalgt fra Utdanningsforbundet, medarbeidere fra kultur og fritid, sektor samfunn, økonomi, Eiendomsselskapet og oppvekst.

Styringsgruppens medlemmer

Kommunalsjef for økonomi og virksomhetsstyring, kommunalsjef for samfunnsutvikling og kultur, leder for Lier eiendomsselskap KF og kommunalsjef oppvekst.

Planprosessen

Det har vært en lang prosess for å utarbeide en skolebehovsplan for Lier kommune. En skolebehovsanalyse ble bestilt fra Norconsult og ferdigstilt i 2018. Det ble i den forbindelse avholdt folkemøter i de fire ungdomsskolekretsene. Skolebehovsanalysen viste flere alternative løsninger for bl.a. skolestruktur i Lier, men et politisk vedtak innsnevret handlingsrommet til å kun se på løsninger på kapasitetsutfordringene i ytre Lier. Kapasitetsutfordringene var i hovedsak knyttet til Lierbyen og Høvik skole, samt utbygging av Fjordbyen og etter hvert også Gullaug. Kommunedirektøren la frem flere alternative løsninger til kapasitetsutfordringene som ble sendt ut på høring, i tillegg til å bli lagt fram i et temamøte for politikerne i Lier. Planarbeidet har blitt utsatt gjentatte ganger på grunn av bestilling av nye utredninger og mulighetsstudier, som bl.a. ombygging av Egge skole, oppvekstsenter på Nordal skole, skoletomt på Reistad, ny utredning av en sammenslåing av skoler til «Midtbygda skole» og mulighetsstudie på Tranby.

1.6 Samordning med andre kommunale planer

[Kommuneplanen](#)

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument. Samfunnsdelen har vedtatt mål og innsatsområder for kommunesamfunnet og kommuneorganisasjonen, som øvrige kommunale planer må ta hensyn til og støtte opp under, der dette er mulig.

Kommuneplanens arealdel angir hovedtrekkene i kommunens arealdisponering, og gir rammer og betingelser for arealbruk som kan settes i verk. Dette kan blant annet innebære rekkefølgekrav om tilstrekkelig skolekapasitet før utbygging av et boligområde kan finne sted.

[Langsiktig arealstrategi 2040](#)

Kommunens langsiktige arealstrategi gir de overordnede føringene for arealpolitikken i Lier og kan benyttes til å nå ulike mål, blant annet på skoleområdet. Strategien ligger også til grunn for kommunens boligbyggeprogram, som er sentralt i forbindelse med utarbeidelsen av kommunens elevtallsprognoser.

[Handlingsprogram 2025-2028](#)

Handlingsprogrammet består av kommunens økonomiplan og årsbudsjett. En økonomiplan er retningsgivende, mens et årsbudsjett er bindende. Handlingsprogrammet viser kommunestyrets prioriteringer, bevilgninger og de mål og premisser som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. En langsiktig drifts- og investeringsanalyse viser kommunens økonomi i et langsiktig perspektiv.

[Oppvekstplan Sammen om en god oppvekst 2024-2032](#)

Visjonen for Lier kommunes oppvekstplan er «Laget rundt barnet». Det er både et politisk og et administrativt mål at Lier kommune skal være en god og trygg kommune å vokse opp i. Barn, unge og foreldre skal bli møtt av barnehager, skoler, helsestasjoner, fritidstilbud og andre hjelpetjenester på en god måte gjennom hele oppveksten. Både foreldre og barn skal få være med å påvirke kommunens oppvekstsvilkår. Derfor kreves det god samhandling, både mellom de ulike etatene og mellom tjenestene og kommunens innbyggere. Oppvekstplanen til Lier kommune skal være et arbeidsdokument som skal sikre at dette skjer.

[Kvalitetsplan for lierbarnehagen og lierskolen 2023-2027: Lekeglede, lærelyst og livsmestring](#)

Læreplanverket Kunnskapsløftet (LK20) beskriver formålet, verdigrunnlaget, prinsipper og kompetansemålene i fagene. Kvalitetsplanen for lierskolen er en utdypning av dette.

Kvalitetsplanen stiller forventninger til alle ansatte i lierskolen og er et styringsdokument for skoleledelsen og politikerne. Fokuset ligger på

skoleutvikling og kvalitetsvurdering. Skolenes ledelse har som hovedoppgave å legge forholdene best mulig til rette slik hver enkelt elev gis de beste muligheter for faglig og sosial utvikling i et inkluderende, trygt og godt skolemiljø.

Fokus på verdiene skaperglede, engasjement og utforskertrang bygger på arbeidet med praktisk, variert, relevant, utfordrende og variert opplæring. I lierskolen vektlegges aktiv læring og samarbeidslæring, og klasserommenes og uteområdets utforming er viktige rammebetingelser for å lykkes med dette.

[Anleggsplan for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett 2022-2026](#)

Anleggsplanen beskriver status, behov og prioriteringer vedrørende anleggsutvikling både i tilknytning til skoleanlegg og for kommunen som helhet. Det er viktige fellesformål mellom denne planen og skolebehovene. En tilsvarende anleggsplan for kulturarenaer er under arbeid, også denne med klare koblinger mot skolebehovene.

2. Sammendrag

Formål og oppdrag

Formålet med skolebehovsplanen er å gi et godt grunnlag for gode langsiktige beslutninger om skolekapasitet i Lier kommune hvor alle hensyn er sett i sammenheng. Planen skal sikre at det kan fattes beslutninger som gir riktig skolekapasitet på rett sted til riktig tid. Planen skal også sikre at vi får helhetlig gode løsninger for både skolen og lokalsamfunnet.

Skolebehovsplanen skal legge til rette for utviklingen av en så robust skolestruktur som mulig, innenfor økonomisk realistiske rammer. Samtidig som skolestrukturen bør være robust, må også elevtallsendringer håndteres innenfor en ramme som er bærekraftig, både med tanke på miljø, økonomi og områdeplanlegging.

Planen belyser behovet for vesentlig oppgradering, ombygging eller utvidelser av eksisterende skoler og behovet for nye skoler. Planen skal også angi standarder og sikre gode pedagogiske løsninger. Skolebehovsplanen skal være et verktøy i arbeidet med Lier kommunes årlige handlingsplan og budsjett for å gi signal om nødvendige framtidige investeringer i skoleanlegg.

Planarbeidet ble startet etter vedtak i Grunnskole, barnehage- og kulturutvalget, 20.02.18, sak 4.2018.

Planen bygger på

Nasjonale føringer gitt i lov og forskrift.

- Opplæringsloven med tilhørende forskrifter og veiledere.
- Læreplanverket for kunnskapsløftet 2020

Lokale føringer

Framskrivning av elevtall utarbeidet av Lier kommune, 2025.

Framskrivningene viser at antall elever i lierskolen vil øke fra dagens ca. 3450 til mer enn 4000 i 2050, som følge av utbyggingen i Fjordbyen og på Gullaug.

Videre framover vil hovedregelen være at det bygges rene barneskoler og ungdomsskoler og ikke kombinerte 1-10-skoler i Lier.

Skole- og klasseromstørrelser skal vurderes ut fra lokale behov og forventet elevtallsvekst, men vanligvis med utgangspunkt i 420-840 elever (2 til 4 parallell) i barneskolene og 360-720 elever (4 til 8 parallell) i ungdomsskolene.

Skoleanleggene skal tilrettelegges for å være en ressurs for nærmiljøet, slik at utearealet og deler av innearealet kan være i bruk også etter ordinær skoletid. Ved hver enkelt skole skal det vurderes sambruk og samlokalisering med andre funksjoner, f.eks. kulturskolen.

Skoleanleggene skal gjennom valg av arkitektur, design, materialvalg og tekniske løsninger være trygge arenaer for barn, ungdom og ansatte også ved uønskede hendelser som kan medføre fare for liv og helse.

Tiltak - kort oppsummert

Tranby skole: Rehabiliteres eller bygges ny. Det gjennomføres en videre utredning basert på mulighetsstudiet for å finne de beste løsningene med hensyn til skolestørrelse, fleksibilitet i bruk av skolebygget, klima, miljø og økonomi.

Høvik skole: Skolen består som 1-10 skole. Elevene fra Gullaug fortsetter på Høvik ungdomsskole som i dag. De første elevene som flytter inn i Fjordbyen går på Høvik barne- og ungdomsskole frem til det er bygd en skole i Fjordbyen.

Hegg og Lierbyen skole: Elevene fra Reistad og Utsikten fortsetter å gå på barneskole på Hegg og ungdomsskole på Lierbyen skole. Modulbyggene som er satt opp på Lierbyen, og som kommer på Hegg, har tilstrekkelig kapasitet til å ta imot den forventede elevtallsveksten.

Fjordbyen: Det kan bli behov for tre skoler á ca. 700 elever når Fjordbyen er fullt utbygd. Det bør bygges en skole i Fjordbyens første fase som kan huse både en barneskole og en ungdomsskole, og i andre fase bør det bygges en barneskole på samme tomt når kapasitetsgrensen er nådd. Det bør utredes om den første skolen i Fjordbyen kan være et oppvekstsenter som inneholder en kommunal barnehage.

Gullaug: Det bygges ny skole i kretsen i forbindelse med utbyggingen på Gullaug.

Nye store investeringer i skolebygg vil gjøres etter følgende prioritering:

Tidsperspektiv	Prioritet
10 års perspektiv	1.Utvide Hegg skole med modulbygg (2025) 2.Bygge på administrasjonsfløy på Heia skole (2028) 3.Rehabilitering/ombygging/nybygg av Tranby skole med utgangspunkt i mulighetsstudiet (2030) 4.Elever som flytter inn i Fjordbyen går på Høvik, både på barne- og ungdomstrinnet, til det er skole i Fjordbyen
20 års perspektiv 2035-2045	5.Bygge skole i Fjordbyen med plass til både barne- og ungdomstrinn i første omgang (2040) 6.Vurdere om det skal være et oppvekstsenter i den første skolen i Fjordbyen i den første perioden
30-40 års perspektiv 2045-2065	7.Bygge skole nr. 2 i Fjordbyen (2055) 8.Bygge ny Gullaug skole i forbindelse med Gullaug-utbyggingen (2060) 9.Vurdere en felles skole for Hallingstad og Hennummarka

3. Mål, rammer og kvalitet

3.1 Nasjonale føringer

Det finnes ingen nasjonale føringer som angir direkte krav til utforming av skoleanlegg. Flere lover har likevel konsekvenser for hvordan skoleanlegg utformes i forhold til ulike brukergrupper.

[Opplæringsloven](#) er styrende for skolens oppgave og innhold, som igjen stiller visse krav til funksjoner i skoleanlegget. Opplæringsloven angir ikke konkrete krav til utformingen, men uttrykker generelt at skoleeier har ansvar for at skolene er funksjonelle og brukbare til formålet. Barn i skolepliktig alder har ifølge opplæringsloven rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Dette er regulert i opplæringslovens § 12-7 «Det fysiske miljøet». Skolene skal planlegges, bygges, tilrettelegges og drives slik at det blir tatt hensyn til elevenes trygghet, helse, inkludering, trivsel og læring (§12-2 og §12-7).

[Kunnskapsløftet 2020](#) førte til en endringer i skolens innhold mot mer dybdelæring, tverrfaglighet og samarbeidslæring. Et overordnet mål er at alle elever skal utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse, slik at de kan delta aktivt i kunnskapssamfunnet. Her fremgår det blant annet at skolen skal gi alle elever like muligheter til å utvikle sine evner og sitt talent individuelt og i samarbeid med andre, og at skolen skal fremme tilpasset opplæring og varierte arbeidsmåter. Skolebyggene må planlegges slik at dette blir mulig. Læreplanens overordnede del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen beskriver et positivt elevsyn, et aktivt og deltakende læringssyn og et verdigrunnlag som blant annet fremhever et inkluderende læringsmiljø.

[Arbeidsmiljøloven](#) med tilhørende forskrifter angir bestemmelser for de ansattes fysiske og psykiske arbeidsmiljø. Dette gjelder blant annet arbeidsplasser for lærere, kontorforholdene for øvrige ansatte, samt andre personalfasiliteter i anlegget. I tillegg gjelder den for elever i forbindelse med kunst og håndverks- og naturfagrom. Ved bygging av nye skoleanlegg er det viktig at en legger til grunn de retningslinjer som loven og tilhørende forskrifter legger opp til. Arbeidstilsynet både godkjenner og fører tilsyn med at loven etterfølges.

[Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger - Lovdata](#) inneholder krav til det fysiske og sosiale miljøet, og stiller krav til blant annet ansvarsforhold, internkontroll, plikt til opplysning og informasjon, tilsyn, sanksjoner og klage. Forskriften stiller funksjonskrav til barnas fysiske arbeidsmiljø, og skal bidra til at miljøet i barnehager, skoler og skolefritidsordninger fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold for barn, samt forebygger sykdom og skade. Forskriften forutsetter at det enkelte skoleanlegg skal godkjennes, også etter eventuelle større endringer.

[Lov om folkehelsearbeid \(Folkehelseloven\)](#) trådte i kraft 1. januar 2012. Formålet med denne er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter iverksetter tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.

[Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. \(Matloven\)](#) stiller krav til utstyr, utforming og drift av lokaler der det produseres, tilberedes og oppbevares mat.

[Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne \(diskriminerings- og tilgjengelighetsloven\)](#) stiller krav om at alle arealer, både ute og inne skal være tilgjengelig for alle mennesker uansett funksjonsevne uten at man føler seg diskriminert. Ifølge loven skal offentlig og privat virksomhet som er rettet mot allmennheten, arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming innenfor virksomheten. Loven omfatter skolens plikter til å sikre universell utforming i tråd med loven.

[Uteområder i skoler og barnehager - hvordan sikre kvalitet i utformingen?](#) utgitt av Norges miljø og biovitenskapelige universitet (NMBU) i 2019 omhandler kvalitet i skoleanleggenes uteområde. Rapportens er skrevet på bestilling fra Helsedirektoratet og i samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Den angir viktige suksessfaktorer for gode uteområder, i tillegg til å definere arealnormer og kvalitet i utemiljøet for nye skoleanlegg.

[Råd mot terrorhandlinger.pdf](#) utarbeidet av Politiets sikkerhetstjeneste, Politidirektoratet og Nasjonal sikkerhetsmyndighet på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet. Dette er en forenklet veileder som gir råd for å beskytte seg mot terror og andre alvorlige hendelser som kan true liv og helse.

3.2 Lokale føringer

Planlegging av nye skoleanlegg skal skje med et innovasjons- og utviklingsperspektiv, i tråd med nye erfaringer og føringer for skolens innhold og pedagogikk, teknologisk og bygningsmessig utvikling, og samfunnsutviklingen generelt.

Et nytt skoleanlegg skal vare i mange tiår, uten store ombyggingsbehov. Samtidig er samfunnet og vår kunnskap om hvordan barn og unge lærer og utvikles i kontinuerlig utvikling. Det skal derfor hele tiden søkes etter framtidsrettede løsninger for utforming av og arealbruk i skoleanleggene. Det bør alltid overveies om normer og standardiseringer kan virke konserverende på utviklingen eller grader av frihet. Det er viktig at skolene bygges fleksible slike at det tas hensyn til skiftninger innen pedagogikk.

Skoleanleggene skal fungere som nærmiljøsentre, og nødvendig tilrettelegging må sikre enkel tilgang og funksjonell sambruk/flerbruk.

3.2.1 Vedtatte prinsipper for lierskolen

- Alle elever skal få plass ved den skolen de sokner til
- Lokalisering av skoler skal gjøres utfra prinsippet om at flest mulig elever skal kunne gå og sykle til skolen
- Elevene skal høre til samme krets uavhengig om de går på barneskole eller ungdomsskole
- Dette vurderes når en skole har for liten kapasitet:
 - Skolen skal gjøre sitt ytterste for å finne løsning innen eksisterende bygg
 - Det etableres en modulbygg-løsning
 - Endringer i skolekretsgrenser. Disse bør fortrinnsvis gjelde områder slik at ikke elever fra samme nabolag må gå på ulike skoler
 - Utbygging av eksisterende bygg eller nye skoler i samsvar med skolebehovsplanen

Det skal i hovedsak planlegges rene barneskoler eller ungdomsskoler på separate tomter. Ut fra lokale forhold, og for å oppnå sambruksløsninger, kan barne- og ungdomsskoler samlokaliseres med tilgrensende anlegg.

Skolestørrelser skal vurderes ut fra lokale behov og forventet elevtallsvekst, men vanligvis med utgangspunkt i 350-700 elever (2 til 4 parallell) i barneskolene og 300-600 (4 til 8 parallell) elever i ungdomsskolene. Alle nye prosjekter skal planlegges med mulighet for utvidelse.

Klasserommene i Lierskolen anbefales bygget for 30 elever og 2 lærere.

På grunnskolenivå er det tre skoletyper som har vært dominerende i Lier. Dette er barneskoler med 1. til 7. trinn, ungdomsskoler med 8. til 10. trinn og kombinerte barne- og ungdomsskoler med 1. til 10. trinn. I Lier kommune vil det fra august 2025 være syv barneskoler, to ungdomsskoler og to kombinerte skoler.

Videre framover vil hovedregelen være at det bygges rene barneskoler og ungdomsskoler. Det anbefales ikke bygging av nye kombinerte skoler. Dette begrunnes med følgende forhold:

- Det utdannes ikke lenger lærere som kan arbeide på alle trinn i det 10-årige grunnskoleløpet. I dagens lærerutdanning velger studentene mellom grunnskolelærere for 1. til 7. trinn eller grunnskolelærere for 5. til 10. trinn.
- Det vil for de fleste elever være bra å skifte skole etter syv år. Å få komme i et nytt skolemiljø, med flere elever på samme alder, nye lærere og nytt skoleanlegg, vil oppleves som positivt og motiverende for de fleste elevene.
- Elevene gir tilbakemelding om at det kan oppleves utfordrende å komme fra en mindre barneskole som skal integreres i et allerede etablert skolemiljø ved en større kombinert 1-10-skole.

- Nye skoler i Lier kommune skal bygges for 360-840 elever og plasseres i de områdene som er tettest befolket. Da vil det ikke være aktuelt med en kombinert 1-10-skole som heller egner seg i områder med færre elever og hvor det er store avstander til andre skoler.

Det er viktig at en skole er så stor at det er tilstrekkelig med administrasjonsressurs og at lærerpersonalet samlet kan dekke alle fagområder. Nyutdannede lærere underviser i langt færre fag enn før, noe som krever flere ansatte. For å nå målene i læreplanen og tilpasse undervisningen er det behov for enkelte spesialrom ved skoler. Det gjelder lokaler til mat og helse, kroppsøving og spesielt for ungdomstrinn også spesialrom for naturfag, kunst og håndverk. Det er også andre yrkesgrupper i skolen som trenger areal, som helsesykepleiere, ansatte i barnevernet, miljøterapeuter for å nevne noen. For elevene vil det være viktig at alle kan finne venner og få utløp for sine interesser. Generelt er kostnaden med etablering og drift av hver elevplass lavere på en stor skole enn på en mindre skole. Dette fordi alle skoler må ha en del felles funksjoner som spesialrom, kulturarenaer, administrasjon med mer. Utnyttelsesgraden av alle spesialiserte arealer er også høyere på større skoler enn på mindre skoler

3.2.2 Skolen i nærmiljøet

Skoleanleggene skal tilrettelegges for å være en ressurs for nærmiljøet, slik at utearealet og deler av innearealet kan være i bruk etter ordinær skoletid. I hvert enkelt prosjekt skal det vurderes sambruk og samlokalisering med andre funksjoner.

Skoleanleggene skal først og fremst være tilrettelagt for elevene som er knyttet til hovedvirksomheten. I tillegg tilrettelegges for personalet ved skolen. I et samfunnsperspektiv er det også hensiktsmessig å legge til rette for at lokalsamfunnet kan bruke deler av skoleanlegget utenom skolens åpningstid.

Skolens personale skal tilrettelegge det fysiske læringsmiljøet for barna slik at miljøet stimulerer til, og tilbyr, ulike aktiviteter for elevene. Elevenes ulike prosjekter fortsetter fra dag til dag, og det er derfor ikke alle arealer som er egnet til utlån for nærmiljøet. Fellesrom og deler av personal-/møterom er de arealene som er best egnet for sambruk med andre. Disse arealene skal derfor så godt som mulig legges til rette for utlån, hovedsakelig utenom skolens åpningstid. Dersom det skal legges til rette for ytterligere utlånsmuligheter, må dette knyttes til arealer utover skolens standardareal.

Utearealet for skolen fremtrer som stadig viktigere for et nærmiljø som urbaniseres og fortettes. Skolens utearealer skal tilrettelegges for at nærmiljøet kan benytte det utenfor ordinær skoletid. Tilgjengelighet til skole vil kunne bidra til at barnefamilier velger å bo sentralt, siden skolens uteområder vil være viktig for lek og opphold utenom skoletiden.

Vanligvis er undervisningstiden slutt mellom klokken 13.00 og klokken 15.00, avhengig av trinn. Imidlertid er skolefritidsordningen åpen i tidsrommet fra ca. kl. 07.00 til undervisningstiden starter og frem til ca. klokken 17.00 i hverdagene. Skoleanlegget har arealer og funksjoner tilpasset mange ulike aktiviteter. Arealer med spesialutstyr (mat- og helsekjøkken, musikkrom, verksteder for kunst og håndverk, aula, auditorium, møterom og kantine) er attraktive arealer for lokale kulturaktiviteter. Kor, korps, orkestre, teatergrupper, dansegrupper og fritidsklubber har tradisjoner for å bruke skoleanleggene som base for sine aktiviteter.

Det skal derfor legges til rette for sambruk av arealer med andre brukergrupper som lag og organisasjoner og kulturskolen slik at skolebyggene også brukes på kveldstid og i helger. Det skal avsettes areal for tilsynsvakt og noe lagerplass for grupper som ønsker å bruke skolen. Det er nødvendig med låsesystemer som muliggjør en sonedeling av skolebygget. Ved bygging og rehabilitering av ungdomsskoler skal det vurderes om arealer til fritidsklubber skal legges inn, enten som egne lokaler eller i sambruk med andre arealer.

3.2.3 Bygningsmessig utforming

Skoleanleggets plassering, arkitektur og fysiske kvalitet er et synlig bevis på verdisettingen av barn og unge i samfunnet og personalet i skolen sitt viktige arbeid og ansvar.

Skolen er barn og unges viktigste oppholdssted på dagtid, og også ved aktiviteter på kveldstid. Skoleanlegget må være noe som elevene er stolte av, slik at de lærer seg å ta vare på det. Anlegget må være noe som alle brukere, inkludert lokalsamfunnet rundt, kan være stolte av.

Arkitekturen skal markere skoleanlegget som et moderne og framtidsrettet anlegg for skolen i Lier kommune. Anlegget skal fungere effektivt og rasjonelt, og stå fram som tydelig og med et uttrykk som speiler god kvalitet. Bygget skal være inspirerende og kreativt.

Planløsningen skal være slik at det legges til rette for sambruk av funksjoner i anlegget og ulike brukere av anlegget – internt og eksternt. Samtidig må det være mulig å skjerme arealer som ikke skal sambrukes. Det skal være enkelt og intuitivt å ta seg frem til hovedinngang og å orientere seg internt i bygget. Plassering av heis og trapp i nærhet av hovedatkomst og i umiddelbar nærhet av hverandre er viktige orienteringsgrep i bygget.

Det nye anlegget skal ha en høy arealeffektivitet med lite rent trafikkareal, stort bruksareal og en gunstig brutto-/nettofaktor. Arealeffektiviteten skal ikke gå utover det funksjonelle eller legge store begrensinger på mulighetene for å legge til rette for gode dagslysforhold og utsikt.

Der trafikksonene i stor grad er gjennomgangstrafikk, vil det ofte også være stor personbelastning, og disse arealene bør skilles fra rom for lek og opphold. Denne

type trafikkareal kan være godt egnet for uformelle møtesteder, aktivitetsarealer, lagringssoner eller liknende. Slik kan funksjonelle vrimlearealer og transportarealer med «aktivitetslommer» til gruppearbeid/sosialisering fremkomme. Det skal sikres god fremkommelighet i trafikksonene. Bygget skal utformes slik at en kan bevege seg tørrskodd mellom de ulike funksjonene i anlegget.

Pedagogisk miljø, gode og slitesterke materialer, møbler og inventar skal ivareta ulike aldersgrupper og krav til variasjon i opplæringen. Det skal planlegges for gjennomprøvde løsninger som på en god måte legger til rette for renhold og forenkler vedlikehold.

3.2.4 Sikkerhet og beredskap i skoleanlegg

Sammen med personalet og elevene skal skoleanleggene gjennom valg av arkitektur, design, materialvalg og tekniske løsninger legge til rette for skolene som trygge arenaer for barn og ungdom og for ansatte også ved uønskede hendelser som kan medføre fare for liv og helse.

Skoleanleggene skal også utformes og utstyres slik at de er et relevant og egnet samlingssted for nødstilte ved ulike beredskapshendelser.

Velfungerende sikkerhets- og beredskapsløsninger vil være knyttet til skoleanleggets utforming og tilgang til varslingsanlegg, kommunikasjons- og evakueringsløsninger m.m. I et samfunnssikkerhetsperspektiv legger derfor kommunen til grunn at fremtidens skolebygg skal planlegges og utstyres slik at skolebyggene ved uønskede hendelser (beredskaps- og krisesituasjoner av ulike slag) skal være egnet til å ivareta både elever, ansatte og nærmiljøet på en hensiktsmessig måte.

Kommunen legger til grunn at et skolebygg i likhet med annen virksomhet kan bli rammet av en rekke uønskede alvorlige hendelser, slik som tyveri, brann, bombe, bombetrussel, skadeverk/hærverk, alvorlig voldsbruk etc. Dette kan være hendelser som er avgrenset til skoleområdet, men også ulykker/alvorlige hendelser i et nærmiljø til skolen som negativt kan påvirke både undervisningen, bygningsmassen og de som befinner seg på skolen.

Det er en forventning til kommunen knyttet til økt innsats på beredskapsarbeid relatert til å være forberedt til å håndtere omfattende evakueringssituasjoner og kommunenes evne til å etablere relevante møtesteder som kan være knutepunkt for nødstilte som trenger hjelp.

Kommunens skolebygg kan også ved ekstraordinære hendelser være et naturlig møtested for innbyggere/forbipasserende i den bydelen skoleanlegget er lokalisert. Eksempler på dette kan være strømbrydd som pågår over flere dager, og hvor innbyggerne har behov for et felles møtested for varme, informasjon, tilgang til sanitæranlegg og eventuell enkel forpleining.

For å sikre en kontinuitet ved barne- og ungdomsskoler både i hverdagen og ved beredskapshendelser, skal fremtidens skolebygg ha tilgang til reservestrøm, med

mulighet for tilkoplede reservestrøm. Ved evakuering av et nærmiljø, bydel grunnet brann, ulike naturhendelser og lignende, kan derfor skolebygg på samme vis representere en «trygg nødhavn» med tilsvarende fasiliteter som nevnt i avsnittet ovenfor.

Når det gjelder tilfluktsrom, er det et lovkrav om dette for alle bygg over 1000 m². Imidlertid har alle bygg etter 1998 fått dispensasjon fra dette kravet. Det blir foreslått å innskrenke dispensasjons-muligheten, slik at nye skoler bygges med tilfluktsrom med kapasitet til å romme dem som oppholder seg i bygget. Tilfluktsrom bør ha en fredstidsbruk som lett kan konverteres til tilfluktsrom. Tilfluktsrommet på Lierbyen skole er et godt eksempel, da i sambruk med garderober og dusjanlegg.

Ved å inkludere denne premissen i en tidlig planleggingsfase for fremtidige skolebygg, legger kommunen til grunn at vi gjennom fremtidens skolebygg bidrar til å sikre en stabil og robust drift i hverdagen, samt at vi også trygger elever, ansatte og innbyggere i nærområdet ved ulike ekstraordinære hendelser.

3.2.5 En skole tilrettelagt for digital læring

Å kunne bruke digitale verktøy defineres i LK20 som en grunnleggende ferdighet på linje med å kunne lese, regne og uttrykke seg muntlig og skriftlig. Digitale ferdigheter vil si å kunne bruke digitale verktøy, medier og ressurser hensiktsmessig og forsvarlig for å løse praktiske oppgaver, innhente og behandle informasjon, skape digitale produkter og kommunisere. Digitale ferdigheter innebærer også å utvikle digital dømmekraft gjennom å tilegne seg kunnskap og gode strategier for nettbruk. Digitale ferdigheter er en viktig forutsetning for videre læring og for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring.

Dette stiller også nye og store krav til skolebyggene, og hvordan elevene skal bruke digitale verktøy må være med i utformingen av bygget og skolens pedagogikk. Bygget må gi både lærerne og elevene mulighet til å drive formidling ved bruk av digitale verktøy. Det må være tilgang til, og mulighet for å ta med, digitale verktøy i alle deler av skolens bygg. Dette gjør at tilgang til strømforsyning og trådløse nettverk må være en del av planleggingen av hvert skolebygg.

3.2.6 Skolebygget skal være tilpasningsdyktig de neste 60 år

I Lier kommune skal det planlegges og utformes tilpasningsdyktige skolebygg. Et tilpasningsdyktig anlegg kjennetegnes ved at det har arealer og rom av ulike størrelse og utforming, som uten store omlegginger kan brukes til forskjellige aktiviteter for ulike alderssammensetning i barnegruppene alt etter hva som gagner det pedagogiske arbeidet og læringen for den enkelte elev.

Planlegging av nye skoleanlegg skal skje med et utviklings- og innovasjonsperspektiv, i tråd med nye erfaringer og føringer for skolens innhold og pedagogikk, teknologisk og bygningsmessig utvikling, og samfunnsutviklingen generelt.

Tilpasningsdyktige bygg kan tilpasses kravene i nye læreplaner, og er dermed en god langsiktig investering for kommunen. Skolebyggene skal enkelt kunne tilpasses ved behov for å dekke endring i funksjoner. Det betyr at de må ha fleksibilitet, elastisitet og generalitet.

- **Fleksibilitet:** Rommene skal kunne ha ulike funksjoner.
- **Elastisitet:** Skolebygget skal kunne håndtere elevgrupper av ulik størrelse.
- **Generalitet:** Arealene i bygget må kunne omdisponeres/endres til nye funksjoner ved behov.

Fleksible skolebygg imøtekommer behovet for dagens og fremtidens varierte undervisningsmetoder og arbeidsformer, samt kombinasjonen av teoretiske og praktiske aktiviteter som er relevante for elevenes alderstrinn. Kravet til fleksibilitet har konsekvenser både for størrelsen og utformingen på rommene, og rommenes mulighet til å kunne deles eller økes etter de gjeldende behov. I tillegg til at fleksible løsninger imøtekommer pedagogiske føringer, vil fleksibilitet også gi bedre arealeffektivitet innenfor en felles ytre arealramme for alle skoler. Rommene i bygget skal i så stor grad som mulig brukes til ulike formål og funksjoner, slik at både skolens læringsarealer og lærerressurser utnyttes på best mulig vis til enhver tid.

Elastisiteten er viktig for at læreren skal kunne variere gruppestørrelsen i samsvar med læringsmålene for økta og når det gjelder å løse kravene om tilpasset opplæring for den enkelte elev, samt at skolen skal kunne brukes av et varierende antall elever fra år til år. Det er samtidig viktig at det er avsatt nok areal til spesialrom slik at tilgangen til slike rom ikke blir en begrensende faktor for organisering av undervisningen.

3.2.7 Vedlikeholdsplan

Skolen skal ha en vedlikeholdsplan, hvor det fremgår hvem som har ansvar for ulike typer vedlikehold (for eksempel dersom ulike enheter har ansvar for innvendige overflater, utvendige overflater, løpende vedlikehold, uteområde, lekeplassutstyr, og så videre). Vedlikeholdsplanen skal sikre at alle deler av bygning og uteområde vedlikeholdes eller skiftes ut til riktig tid, slik at skolen til enhver tid holder en standard som ivaretar forskriftens krav.

3.3 Arealnormer for lierskolen

Funksjons- og arealplan for kommunale skoleanlegg i Lier, skal følge retningslinjer i [Standard kravspesifikasjon skoler 2022, oppdatering 2023, Oslo](#) (SKOK 2022). Dette gjelder både inne- og utearealer.

Kravene skal ligge til grunn ved utarbeidelse av kravspesifikasjonen i det enkelt prosjekt. Dersom enkelte krav ikke kan oppfylles skal dette meldes inn til fraviksbehandling i prosjektets styringsgruppe.

Helsedirektoratets veileder «Forskrift for helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger med veiledere», skal fremme enhetlig tolkning og etterlevelse av regelverket, også i forbindelse med utøvelse av faglig skjønn.

Kommunedirektøren har lagt til grunn veilederens tolking av regelverket når elevkapasiteten i læringsarealene er vurdert.

Arealnormer for skoler som skal bygges fremover avgjøres ut fra hvor gode tilleggsarealer (grupperom, formidlingsrom eller andre rom) elevgruppene disponerer i nærheten av sitt primære læringsareal. Læringsarealene delt i tre kategorier med tilhørende arealnorm:

- Læringsarealer uten tilleggsareal: 2,5 m² per elev og 5 m² per lærer
- Læringsarealer med noe tilleggsareal: 2,25 m² per elev og 5 m² per lærer
- Læringsarealer med rikelig tilleggsareal: 2 m² per elev og 5 m² per lærer

3.4 Økonomi

3.4.1 Økonomiske vurderinger

Ut fra et økonomisk perspektiv er det mest effektivt å ha en skolestruktur med store skoler hvor kapasiteten utnyttes best mulig til enhver tid. Dette er krevende og oppnå i Lier da vi har en befolkningsstruktur som er spredt. Hensynet til effektiv drift må sees opp mot f.eks. skolevei og tilknytning til lokalmiljøet. Agenda Kaupang utarbeidet i 2024 en rapport som pekte på at den mest økonomisk bærekraftige skolestrukturen er nedleggelse av Oddevall og Nordal skoler, og at elevene flyttes til Egge og Hallingstad skoler. Det ble også anbefalt på sikt å etablere en ny stor barneskole på Hallingstad som også kan romme Hennummarka elevene.

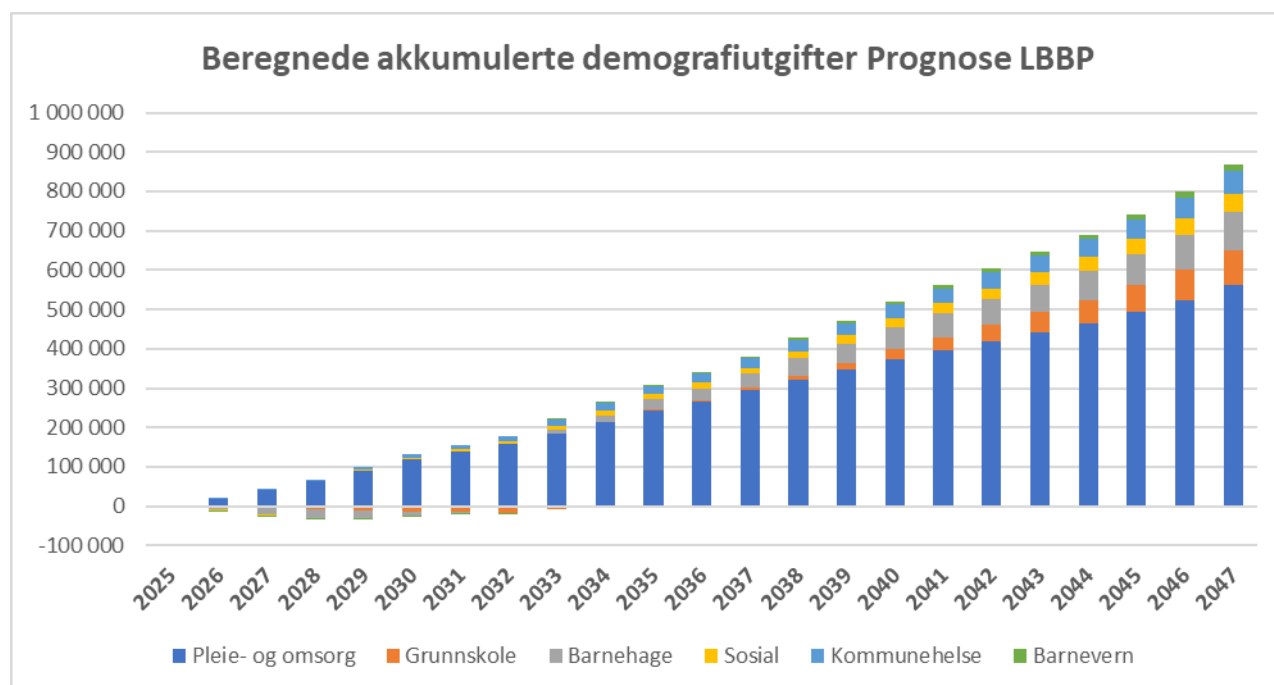
Kommunestyret vedtok i sak 74/24 nedleggelse av Nordal skole, mens Oddevall skole ble opprettholdt.

Det er viktig at skolebehovsplanen understøtter den befolkningsveksten som planlegges. Det er nylig vedtatt områdeplaner for Lierbyen og Tranby. Det jobbes også med områdeplaner for Fjordbyen og Gullaug. Befolkningsvekst gir både økte inntekter og nye utgifter til tjenester. Vekst gir allikevel nye muligheter til å oppnå stordriftsfordeler og en effektiv drift av tjenestene. Befolkningsvekst kan også bidra til å motvirke den trenden mange kommuner nå opplever hvor antallet barn og unge går ned, mens andelen eldre vokser kraftig.

3.4.2 Befolkningsprognoser

Skolebehovsplanen baserer seg på befolkningsprognosene i siste versjon av boligbyggeprogrammet. Kapasiteten ved skolene er vurdert utfra den boligbyggingen som er anslått i boligbyggeprogrammet og basert på områdeplanene. I en overgangsfase vil elever fra nye boliger i Fjordbyen kunne betjenes av de omkringliggende skolene, men prognosene viser at det relativt raskt må bygges en ny skole i Fjordbyen for å sørge for nødvendig skolekapasitet der.

Figuren nedenfor viser hvordan kommunens driftsbudsjetter bør prioriteres fremover, dersom vi legger boligbyggeprogrammets befolkningsprognoser til grunn. Analysen er basert på en modell utviklet av KS som anslår behovene i ulike målgrupper basert på utgiftsutjevningsordningen i inntektssystemet. Analysen gir ikke et fasit-svar, men illustrerer utviklingen i befolkningens behov.

Til tross for at det legges til rette for befolkningsvekst og tilflytting ser vi at Lier kommune vil oppleve at behovet for pleie- og omsorgstjenester vil øke mest frem mot 2050. Fra 2037 vil det bli en svak vekst i gruppen som er i grunnskolealder. Denne veksten tiltar noe frem mot 2050, og kommer som følge av ny skole og utbygging i Fjordbyen.

3.4.3 Gjeldsgrad

Det økonomiske handlingsrommet i et generasjonsperspektiv bestemmes i stor grad av kommunens gjeld i prosent av inntektene (gjeldsgrad). Dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av kommunens inntekter som må gå til å betjene renter og avdrag i mange år fremover.

Kommunen har vedtatt at gjeldsgraden til investeringer uten selvkostområder ikke skal overstige 70 % av inntektene. Per i dag er gjeldsgraden 71 %. Det er gjort en analyse av gjeldsutviklingen sett opp mot kommunens inntekter, gitt

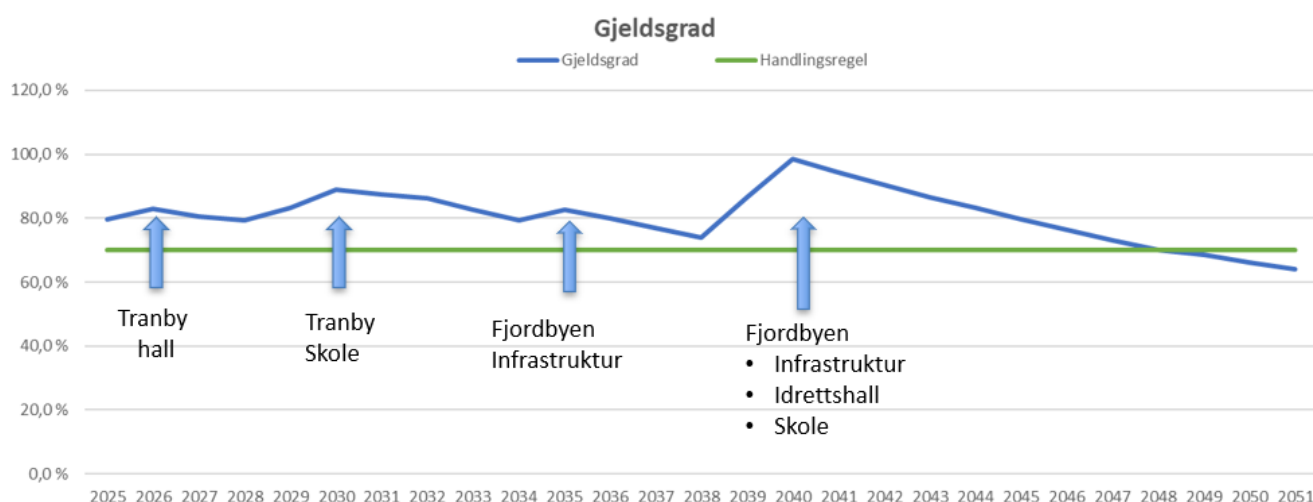
inntektsveksten som følger av boligbyggeprogrammets befolkningsprognoser og vedtatt investeringsprogram for 2025 til 2034. Det er i tillegg gjort noen forutsetninger for investeringsnivå etter 2034. Nye forutsetninger er:

- Tranby skole ferdig i 2030.
- Deler av infrastrukturbidrag og Fjordbyen skole med idrettshall ferdig i 2040
- Andre årlige investeringer settes til 120 millioner kroner per år (omtrent som dagens nivå)

Andre forutsetninger i analysen:

- Kommunen driftes med et overskudd som tilsvarer handlingsregelen på 1,75 % av inntektene og setter av om lag 20 millioner kroner årlig som egenkapital til investeringer.
- Inntektene og investeringsbeløp inflasjonsjusteres med 2,0 % per år, for å ta høyde for at gjeldens verdi reduseres over tid, samtidig som nye investeringer blir dyrere.
- Kommunen har et etterslep i gjennomføring av investeringer på om lag 0,4 milliarder kroner. Det er ikke tatt opp lån til disse investeringene enda. Det er forutsatt i analysen at dette etterslepet holdes konstant fremover.

Figuren nedenfor viser gjeldsutviklingen til investeringer, eksklusive selvkostområder i perioden 2025-2050, gitt forutsetningene ovenfor.

I handlingsprogrammet for 2025, med tilhørende 10-årige investeringsplan er det vedtatt flere store investeringer som vil begrense kommunens økonomiske handlingsrom fremover.

De største investeringene er markert i figuren side 23. Gjeldsgraden vil passere 80 % i 2026/27 etter at Tranby Arena er finansiert. Gjeldsgraden vil få en ny topp på rundt 90 % i 2030 etter at Tranby skole står ferdig. Dersom Fjordbyen skole ferdigstilles i 2040, vil gjeldsgraden øke til 100 %. Det innebærer at andelen av kommunens løpende inntekter som skal gå til renter og avdrag vil bli høyere enn dagens nivå og rentenivået vil representere en økende usikkerhetsfaktor. Kommunen eier areal i Lierbyen og på Tranby. Gjennom eierskapet i Eidos er kommunen også betydelige grunneiere i Fjordbyen. Dette er verdier som kan bidra til å realisere disse områdeplanene. Investeringsplanen er imidlertid allerede saldert med salgsinntekter på til sammen 192 millioner kroner. Disse salgsinntektene er innarbeidet i analysen av gjeldsgrad.

3.4.4 «Styring og ledelse av byggeprosesser i Lier kommune»

For nye prosjekter og større rehabiliteringsoppgaver følges dok. 6 A, «Styring og ledelse av byggeprosesser i Lier kommune». Revidert utgave. Godkjent i kommunestyret 13.02.2024 – PS 7/2024.

Formålet med dette dokumentet er å sikre en målrettet og profesjonell utvikling, planlegging og gjennomføring av byggeprosjekter i Lier kommune. Med dette menes:

- a. Avklaring av ambisjonsnivå med god forankring politisk og administrativt. Ambisjonsnivå skal spesifiseres for: funksjonalitet, utomhusanlegg, kvalitet, miljø/energi, arealeffektivitet, brukerbehov og økonomiske rammebetingelser (bygging og drift), risikofaktorer, entrepriseform og framdrift.
- b. Byggeprosjektene gjennomføres innenfor de kostnads- og tidsrammer som legges til grunn for beslutning om gjennomføring.
- c. Avvik i forhold til vedtatte forutsetninger håndteres på et tidspunkt hvor det fremdeles er reelle handlingsalternativer til stede.

3.5 Miljø og bærekraft

Miljø og energi: Skoleanleggene skal støtte opp om kommunens mål og strategier for utvikling av en bærekraftig bygg som ivaretar naturens økologiske bæreevne for framtidens generasjoner. Skolebygget skal fremstå som et synlig miljøvennlig bygg, med sunt inneklima, bærekraftig materialbruk og lavt energiforbruk.

Skoler skal bygges slik at de bidrar til et miljø som fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, begrenser spredninger av smitte og forbygger sykdom og skade. Samtlige skoler skal være godkjent i henhold til «Forskrift for helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger» med veiledere.

Både nybygg og rehabilitering skal følge Lier kommunes vedtatt energi og klimaplan.

Skoler skal planlegges for framtidsrettede og bærekraftige energisystemer med lavt energiforbruk. For å oppnå et lavt energiforbruk i drift er det en rekke tiltak som må vurderes i tidlig fase. Dette gjelder passiv utnyttelse av energi, til oppvarming eller kjøling.

Det skal velges materialer som gir et sunt inneklima hvor det tas hensyn til materialenes miljøpåvirkning og drift gjennom hele livsløpet.

Lier kommune har en målsetting om å være forbilde gjennom bærekraftig avfallshåndtering i alle kommunens virksomheter, og skal påvirke forbruk gjennom holdningsskapende arbeid, veiledning og tilrettelegging, stimulere til kretsløpsbasert forbruk og bidra til bærekraftig og kostnadseffektiv avfallshåndtering.

For all nye prosjekter skal det vurderes et sett med underkriterier for å vurdere måloppnåelse i forhold til Lier kommunes kommunedelplan.

Følgende tema skal vurderes:

1. **Arealbruk** – Forbruk av arealer begrenser mulighetene og legger føringer for fremtidig utvikling i området. Begrensning i fremtidig utvikling av området vurderes. Vurdering av arealer som beslaglegges ved tilbygg/nybygg.
2. **Funksjonalitet** – Vurdering av tilpassing og fleksibilitet knyttet til nåværende og fremtidige behov knyttet til undervisning, idrett og sosiale behov på stedet. Funksjonelle sammenhenger mellom de tre funksjonene vurderes. Universell utforming vurderes i forhold til avstand mellom funksjoner.
3. **Forbruk av ikke-fornybare ressurser** – Vurdering av gjenbruk og rehabilitering av eksisterende bebyggelse ny bebyggelse i forhold til forbruk av byggematerialer og energi. Materialbruk og energi vurderes på overordnet nivå for.
4. **Utslipp av klimagasser** – Vurderes i forhold til rehabilitering, tilbygg og nybygg, inklusive transportbehov.
5. **Avfallshåndtering** - Vurderes i forhold til rehabilitering, tilbygg og nybygg.
6. **Driftskostnader** – Vurdert i forhold til energibruk og vedlikehold.

Ved større prosjekter skal det engasjeres miljørådgiver som kan legge føringer og veilede i arbeidet med prosess og ambisjonsnivå. Ambisjonsnivået skal konkretiseres i et miljøprogram som i prosessen utvikles til en Miljøoppfølgingsplan (MOP).

4. Skolestruktur

4.1 Rett til å gå på skole i nærmiljøet og skolekretsgrenser

Elever i grunnskolen har rett til å gå på skole i nærmiljøet. I ordet «nærmiljø» ligger ikke bare avstand, men også tilknytning. Dette innebærer at barn som bor i det samme området, skal få gå sammen på skolen, og at denne skolen skal være en skole i det som er det naturlige nærmiljøet til barna. Kommunen kan avgjøre hva som er nærskolen i en forskrift om skolekretsgrenser.

Skolekretsgrenser gir oversikt over hvilke områder i kommunen som sokner til hvilke skoler. Dette gir forutsigbarhet for kommunens innbyggere. For foreldre og elever anses dette å være særlig viktig. Loven gir altså kommunen rett til å velge om den vil benytte sin lovbestemte adgang til å utarbeide forskrifter om skolekretsgrenser. Lier kommune har ikke forskrifter om skolekretsgrenser, men følger nærskoleprinsippet.

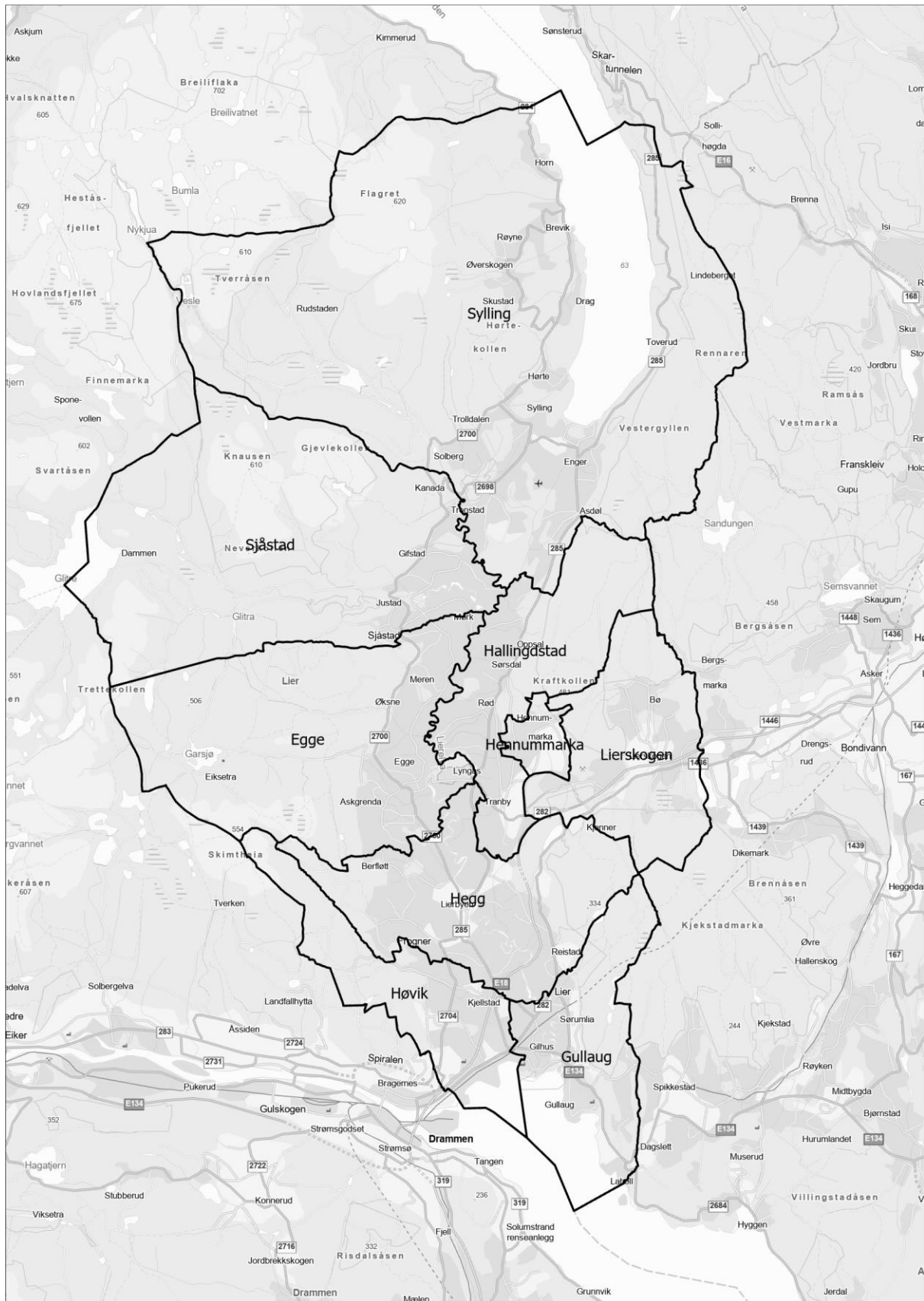
Skolene er fordelt på fire kretser ut ifra hvilke ungdomstrinn de forskjellige skolene tilhører. Dette er:

- Sylling krets: Oddevall og Sylling skole
- Tranby krets: Heia, Hennummarka, Hallingstad og Tranby skole
- Lierbyen krets: Egge, Hegg og Lierbyen skole
- Høvik krets: Gullaug og Høvik skole

Kartet viser kommunale skolekretsgrenser for Lier kommune etter nedleggelsen av Nordal skole

Hverken opplæringsloven eller annet regelverk har innholdsmessige regler for endring av skolestruktur, det vil si regler for når det er lovlig eller ulovlig å legge ned eller opprette en skole. Avgjørelser knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlefriheten. En avgjørelse må bygge på et kommunestyres økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer.

Kommunale vedtak om endring av skolestrukturen, for eksempel om nedleggelse av en skole, er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det er ikke et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter for en eller flere bestemte personer. Plassering av den enkelte elev ved en skole vil derimot være et enkeltvedtak.

4.2 Barns beste og retten til å bli hørt

Barnets beste og retten til å bli hørt er viktige prinsipper i saker som angår barn og unge. Ifølge Barnekonvensjonen artikkel 3 og 12, samt grunnloven § 104 og forvaltningsloven § 17, har alle barn rett til å bli hørt i saker som angår dem. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i saksbehandlingen. Dette gjelder også i saker om skolestruktur.

Hensynet til barnas beste er en sammensatt vurdering basert på forvaltningsrettslig skjønn. Å vurdere hensynet til barnets beste, vil i de fleste tilfeller dreie seg om å balansere flere argumenter. Barnas egen stemme inn i debatten i form av høringsinnspill fra elevrådene ved skolene, Ungdomsrådet med flere må tillegges vekt. Det er de voksne som har ansvar for å ta beslutningene der barns beste er vurdert. Det er viktig å vurdere hvordan beslutninger påvirker barna og å kartlegge konsekvensene dette gir for dem.

Barneombudet har uttalt seg om hva de mener er momenter av betydning i vurderingen av barnets beste i forbindelse med vedtak om skolenedleggelser. De samme momentene kan brukes når det gjelder skolestruktur. Barneombudet mener at momenter av betydning er: «tilhørighet, nærhet, pedagogisk miljø og skolemiljø (psykisk og fysisk, jf. opplæringsloven kapittel 12), trafiksikkerhet, sikkerhet på skolebuss, klasse/basisstørrelser, ivaretagelse av barn med spesielle behov, opprettholdelse av kulturelle identiteter osv.».

I dette forslaget til skolebehovsplan blir det ikke endringer i forhold til dagens skolestruktur, men barn som flytter inn i Fjordbyen vil ikke ha skole i sitt nærmiljø. Barns rett til fritid, hvile og lek er sentrale punkt for å vurdere hva som er barns beste. Hensynet til at eleven får tilstrekkelig fritid og tid hjemme taler for å avgrense reisetiden så mye som mulig. Det er et faktum at Lier kommune er arealmessig en stor kommune med store avstander, og avstandene gjør at elever i noen områder av kommunen må ha større reisevei enn det elever i storbyer har. Når det gjelder skolestruktur er det flere faktorer som må vurderes i forhold til hva som er barns beste i slike saker. Ifølge opplæringsloven har elever i grunnskolen rett til å gå på den skolen som ligger i nærmiljøet. Å gå på skole i nærmiljøet kan gi trygghet med tanke på å gå på skole sammen med de som bor i samme område. Dette gir mulighet for vennskap og tilhørighet. Å

kunne gå eller sykle til skolen er viktig i forhold til folkehelsen, og gir også rom for å knytte bånd til andre barn på skoleveien. Elever som har en reisevei som er over 2 km for 1. trinn og 4 km for elever på 2.-7. trinn har rett til gratis skoleskyss. Fylkeskommunen har ansvar for skyss av elever med lang avstand til skolen. Kommunen har ansvar for skyss av elever med særlig farlig eller vanskelig skolevei, selv om de ikke oppfyller kravet om lang avstand. I et folkehelseperspektiv vil det å kunne gå eller sykle til skolene være det beste for elevene.

Lek med jevnaldrende barn er viktig for sosial utvikling. Barn lærer å samarbeide, løse konflikter og empati gjennom lek med andre barn. Lek er en naturlig del av barns utvikling og det er gjennom lek de lærer om verden og seg selv. I tidlig barndom er venner ofte de som bor i nærheten eller er i samme gruppe i barnehage eller skole som en selv. Etter hvert velges venner basert på lignende interesser eller hobbyer. På mindre skoler kan det for enkelte være vanskelig å finne venner fordi det er få å velge mellom. På større skoler er det mer sannsynlig at man finner noen man identifiserer seg med. Hva som er barns beste vil variere fra barn til barn. Noen vil streve med å finne venner i et lite miljø mens andre ikke har vansker med dette.

Det er liten sammenheng mellom skolestørrelse og elevenes læring og trivsel. Det viser blant annet en kunnskapsoppsummering fra Høgskolen i Innlandet (utdanningsnytt.no). Ved mindre skoler vil det naturlig være færre lærere enn ved større skoler. Med få lærere på en skole vil de måtte undervise i mange flere fag enn på større skoler der lærerne kan være mer spesialisert. Det krever at lærere på små skoler har en bred fagkompetanse. Elevenes beste er å ha dyktige lærere som inspirerer og motiverer elevene til læring, og dette kan de få både på små og store skoler. Det finnes ingen regler som angir det maksimale antallet elever i en klasse. Lærertettheten reguleres av en norm som sier at det maksimalt skal være 15 elever per lærer i ordinær undervisning på 1.-4. trinn og maksimalt 20 på 5.-10. trinn. Normen sier altså ikke noe om klassestørrelse, men gir veiledning om lærertetthet. På mindre skoler er lærertettheten større enn på store skoler fordi det alltid må være en lærer til stede i klasserommet uansett antall elever.

4.3 Trygg skolevei og hjertesone

Skoleveien er et offentlig ansvar, men trygg skolevei er et ansvar for alle, både kjørende og gående.

Hjertesone defineres som en helhetlig metodikk for trygg skolevei og ferdsel rundt skolene, og er et samarbeidsprosjekt der målet er å fremme barns trygghet, sikkerhet og helse på skoleveien. Hjertesone bidrar til å gjøre det enklere og sikrere for elevene å gå eller sykle til skolen. Hjertesone er opprinnelig en idé fra Vanse skole i Farsund om tryggere skolevei, bedre helse og styrket miljø for skolebarna. Metoden beskrives av Trygg trafikk m.fl. som et nyttig verktøy i arbeidet med hovedmålet i Mobilitet og trafikksikkerhetsplan.

Etablering av Hjertesone bidrar til systematisk innsats på de tre områdene:

- samordning av trafikksikkerhetsarbeidet
- sikring av skoleveier
- trygg ferdsel

Etablering av hjertesoner i Lier kommune er en prosess som tilpasses den enkelte skole. Høy grad av elevinvolvering og samarbeid med FAU en viktig del av arbeidet. Å opprettholde hjertesonearbeidet er en kontinuerlig prosess som evalueres årlig.

4.4 Strategier for å utvikle en robust og bærekraftig skolestruktur

En robust skolestruktur har skoler der elevene bor, håndterer svingninger i elevtallet uten at det stadig er nødvendig å justere skolekretsgrensene og har kapasitet til å takle den forventede fortetningen. Kommunedirektøren har i arbeidet med skolebehovsplanen vurdert ulike strategier for å utvikle en robust og bærekraftig skolestruktur. Hvilke strategier som er hensiktsmessig å benytte vil variere fra område til område og fra skole til skole, avhengig av hvilke utfordringer man har. Under presenteres strategiene.

4.4.1 Justere skolekretsgrenser for å flytte elever fra fulle skoler

Lierskolen skal ha plass til alle elevene som tilhører skolekretsen. Dette er ikke et lovpålagt krav, men et vedtatt prinsipp hvor det er elevenes beste som ligger til grunn. I Lier anser vi det som riktig og viktig at barn og ungdom skal få gå på den samme skolen som de andre som bor i samme område. Dette betyr at det er kommunen som til enhver tid må sørge for at det er skoleplass til alle som bor innenfor skolekretsen. Dette krever god oversikt over elevtallsprognoser og at nye boligutbygginger ses i nær sammenheng med skolekapasiteten.

Skolekretsgrenser skal være i samsvar med prinsippet om at barn skal gå på skole i nærmiljøet slik det kan tolkes ut fra lov og forarbeider, jf.

Opplæringsloven § 2-6, samt NOU:18 1995 og Ot.prp. nr. 46 (1998/1999). Det

skal tas utgangspunkt i geografi, men også andre objektive forhold som topografi og farlig skolevei er relevante hensyn.

Utdanningsdirektoratet mener det først blir aktuelt å legge vekt på kapasitet når det kan dokumenteres at en skole er full. Det kan i utgangspunktet heller ikke legges vekt på fremtidige kapasitetsproblemer, uansett hvor dokumenterte disse skulle vise seg å være. Kommunen må dermed fylle opp skolene hvert år med de elevene som etter nærscoleprinsippet tilhører den enkelte skole.

Det at skolene skal fylles opp i forhold til sin kapasitet, innebærer imidlertid ikke at de skal være så fulle at en elev fra eller til gjør at elevtallet på skolen blir ulovlig stort. I nærscoleprinsippet forstand er en skole full når elevtallet har nådd en viss grense - skjønnsmessig, pedagogisk og bygningsmessig. Med et slikt maksimumstall som bakgrunn, må kommunen fordele de øvrige elevene på andre skoler på en forsvarlig og likeverdig måte, enten ved forskriftsregulering og/eller ved enkeltsaksbehandling.

Der en skole vurderes å være skjønnsmessig, pedagogisk og bygningsmessig full, må kommunen i tråd med tolkningsuttalelsen justere skolekretsgrensene på en forsvarlig og likeverdig måte, enten ved forskriftsregulering og/eller ved enkeltsaksbehandling. Dette innebærer blant annet å vurdere i hvilke deler av en skolekrets belastningen ved å skifte skolekrets vil være minst.

4.4.2 Begrense muligheten for skolebytte til skoler med kapasitetsutfordringer

Elever i grunnskolen har rett til å gå på en skole i nærmiljøet. Uansett hva som regnes som skolen i nærmiljøet i henhold til lov og forskrift, kan likevel elever etter opplæringsloven § 2-6 søke om å få gå på en annen skole enn den de har rett til å gå på.

Vedtak om å gå på en annen skole enn skolen i nærmiljøet er underlagt kommunens "frie skjønn". Dette innebærer at statsforvalteren ikke kan overprøve kommunens vedtak, unntatt når kommunen i sin utøvelse av skjønn har tatt utenforliggende hensyn, truffet vilkårlige, uforholdsmessige eller sterkt urimelige avgjørelser, eller drevet usaklig forskjellsbehandling det ikke er grunnlag for.

4.4.3 Begrense utbygging i noen områder

Det blir fort en utfordring dersom flere områder i kommunen vokser samtidig. Det vil være utfordrende å forutse alder på de som flytter inn og når fremtidige utbyggingsprosjekt kan være innflyttingsklare. For eksempel så har utbyggingen på Stoppenkollen, Utsikten og området rundt Lier sykehus medført kapasitetsutfordringer ved Høvik og Lierbyen skole. Fjordbyen skal etter hvert realiseres og Gullaugutbyggingen vil komme. Samtidig har kommunen mange skoler og flere eldre skolebygg med et stort vedlikeholdsetterslep. Ikke bare for å være i forskriftsmessig god byggeteknisk stand, men også for å være et

hensiktsmessig og moderne skolebygg med tanke på dagens og fremtidens pedagogiske innhold.

Det vil trolig ikke være økonomisk bærekraftig å øke kapasiteten ved eksisterende og nye skoler i flere områder til samme tid. Kommunen må vurdere om det i enkelte områder med begrenset skolekapasitet er nødvendig å begrense boligbyggingen i en periode, slik at ikke alle investeringer i nye skoleanlegg eller utvidelse av eksisterende anlegg må gjøres samtidig.

Kommuneplanens arealdel har rekkefølgekrav som gir mulighet for å holde igjen utbygging i skolekretsene som har kapasitetsutfordringer. Alle reguleringsplaner gir også samme mulighet for å sikre tilstrekkelig med skoleplasser.

4.4.4 Øke kapasiteten ved enkeltskoler

I noen deler av kommunen vil det være nødvendig å øke kapasiteten ved enkeltskoler. Omfanget av tiltakene må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Ved enkelte skoler er det tilstrekkelig å øke kapasiteten gjennom å omdisponere arealer eller å utnytte dem mer effektivt. Andre steder vil det være nødvendig å gjennomføre mindre ombygginger eller bygge større eller mindre tilbygg. Ofte vil det være hensiktsmessig å vurdere slike tiltak i forbindelse med større vedlikehold eller behov for rehabilitering.

4.4.5 Endre skolestrukturen

Å endre skolestrukturen i et område kan være et aktuelt og nødvendig tiltak for bedre å utnytte skolenes samlede kapasitet. Endring i strukturen kan være den beste løsningen for enkelte skoler, avhengig av hva utfordringen er.

For å utvikle en mer robust skolestruktur i fremtidens Lier bør en sammenslåing av mindre skoler som ligger tett på hverandre vurderes, særlig i områder uten stor befolkningsvekst. Ifølge *Skolebehovsanalysen 2018-2040* levert av Norconsult (2018) gjelder dette barneskolene i Tranby-området. I begge alternativene til ny skolestruktur i Lier anbefales en sammenslåing av Hallingstad, Hennummarka og Nordal skole. Disse skolene ligger tett og har ifølge analysen uutnyttet kapasitet og ingen stigning i elevtallsprognosene. Nordal skole er vedtatt lagt ned fra august 2025, så en eventuell sammenslåing vil gjelde Hallingstad og Hennummarka.

4.4.6 Etablere nye skoler og skolekretser

Det vil være aktuelt å etablere nye skolekretser i utbyggingsområder og i etablerte boligområder der det ikke lenger vil være tilstrekkelig eller mulig å øke kapasiteten ved eksisterende skoler. Etableringen av Fjordbyen blir det første eksemplet på mange år der Lier kommune skal etablere en ny skolekrets.

4.4.7 Oppvekstsenter

Et oppvekstsenter defineres som drift av en skole og en barnehage under felles ledelse og eventuelt under samme tak. Kommunen står fritt til å organisere skole og barnehage som selvstendige enheter eller som oppvekstsentre.

Barnehageloven nevner ikke spesifikt oppvekstsentre, men den regulerer barnehagens virksomhet og stiller krav til det pedagogiske innholdet, personalets kvalifikasjoner, og barns rett til medvirkning. Når barnehager er en del av et oppvekstsenter, må de følge de samme lovkravene som andre barnehager.

Oppvekstsentre, som kombinerer barnehage og skole, må også følge opplæringsloven for skoledelen slik at både barnehagebarn og skoleelevers rettigheter til et trygt, inkluderende og helsefremmende miljø ivaretas.

I merknadene til barnehageloven § 17 er det lagt til grunn at en felles organisering av skole og barnehage som en mindre virksomhet kan være en løsning i områder der barnehagebarn og skolebarn til sammen utgjør noen titalls barn. Det er ingen lovmessige begrensinger for antall barn utover dette. Uavhengig av antall barn og organiseringsform, gir opplæringslovens §17-2 og barnehagelovens § 24 føringer for ledelse i skole og barnehage. Det skal være rektor på skolen og det skal være styrer i barnehagen. Det kan være felles samarbeidsutvalg (SU) for barnehage og skole, j.fr. barnehageloven §5.

Om det skal opprettes et oppvekstsenter i Lier kommune ville det vært mest hensiktsmessig å samlokalisere en kommunal barnehage med en kommunal skole. Kommunen eier i dag tre barnehager; Dambråtan i Sylling krets, Linnesstranda i Høvik krets og Hennummarka i Tranby krets. Antall barn og elever i de kommunale barnehagene og de nærmeste skolene overstiger i stor grad «noen titalls barn», og det vil ikke per nå være pedagogisk forsvarlig å lage et oppvekstsenter av disse. Det man kan vurdere er å opprette et oppvekstsenter i Fjordbyen når den første skolen er bygget der om elevgrunnlaget er lite i starten. Da kan man vurdere om skolens lokaler i begynnelsen kan huse en barnehage inntil elevgrunnlaget gjør at skolen trenger bygningsmassen selv.

5. Skolene i Lier – tilstand og kapasitet

I dette kapitlet presenteres skolenes fysiske læringsmiljø med tanke på funksjonalitet og kapasitet. En skolebyggnings kapasitet blir her brukt som et uttrykk for hvor mange elever den kan ha plass til.

Innholdet er hentet fra *Lier kommune Skolebehovsanalyse 2018-2040*, Norconsult 2018.

Dataene er justert på følgende punkter:

- Lier Eiendomsselskap KF - endringer i bygningsmassen som er foretatt frem t.o.m. 2024.
- Lier kommune - Oppdaterte elevtallsprognoser 2025. I figurer som viser elevtallsutvikling er det lagt inn en linje for 80 % kapasitetsutnyttelse, da dette som regel viser en mer realistisk kapasitetsgrense på skolene. Det er likevel slik at store skoler generelt vil klare å utnytte kapasiteten noe høyere, mens små skoler utnytter kapasiteten noe dårligere.
- Lier kommune Oppdaterte elevtall for skoleåret 2024-2025.
- Nytt kap. 5.13 Stoppen skole – Lier voksenopplæring.

5.1 Høvik skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonalitet

Høvik skole holder til i et moderne skolebygg fra 2010 og er en av landets største grunnskoler. Skolen er en 1.-10. skole med 965 elever og 43 klasser skoleåret 2024/25. Skolen har også ansvar for nyankomne elever i Lier kommune og har tre Velkomstklasser som består av 31 elever fordelt på alle ti trinn. Det er 165 ansatte på skolen, hvor 110 av disse er lærere.

Skolen ble planlagt for 750 elever med bufferkapasitet stor nok til å kunne ta imot inntil 900 elever. Alt av bufferareal ble tatt i bruk høsten 2017, til generelt læringsareal og lærerarbeidsplasser.

Det er satt opp et modulbygg for å ivareta elevtallsvekst inntil skolebehovsplan og kommuneplan er vedtatt. I modulbygget er det ti klasserom med grupperom og 12 lærerarbeidsplasser. Behovsperspektivet på modulene er inntil 10 år, men det er fullverdige bygg innenfor ordinære tekniske krav.

Skolebygningen er moderne og funksjonell. Det er ulik grad av transparens og bruk av glass i vegger og dører – mindre grad av transparens i læringsarealene, mer i fellesarealene.

Uteområde: Åpent og oversiktlig uteområde med et nokså variert aktivitetstilbud.

Inneklima: Ingen kommentarer fra skolen.

UU (universell utforming): Tilfredsstillt kravene til UU

Helsesykepleierne har fra skoleåret 2023-24 hatt tre ny kontor, et velegnet venteområde og tilstøtende samtale rom i hovedbyggets andre etasje.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har i dag 31 klasserom. Dette inkluderer klasserom for velkomstklasser (tre grupper/ tre klasserom).

To klasserom er 88 m², resten er 74 m². I kapasitetsberegningen tas det utgangspunkt i det elevtallet skolen er planlagt for; 900 elever. Dette tilsier en norm på 2,5 m² per elev i klasserom. Fordi det er godt med grupperom og tilleggsareal til klasserommene, kunne det også vært benyttet en norm på 2,0 m² per elev i klasserom, men dette ville forutsatt en stor gjennomsnittsstørrelse på 35 elever.

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	31	894 elever	1125 elever
Kapasitet i midlertidig bygg*	10	300 elever	300 elever
Kapasitet generelt læringsareal	41	1194 elever	1425 elever

*Tidsperspektiv midlertidig bygg: fram til 2027/ 10 års-perspektiv.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen vurderes å ha tilstrekkelig kapasitet i de spesialutstyrte læringsarealene til å være en tre parallell kombinert barne- og ungdomsskole. Skolen melder imidlertid fra om at det er liten kapasitet i kunst og håndverk, og at det kun er 5.-10.trinn som har undervisning i rom for kunst og håndverk.

Kontorarbeidsplasser

Skolen har i dag elleve lærerarbeidsrom med et totalt areal på 411 m². Med en norm på 6 m² per lærerarbeidsplass gir dette plass til 69 lærere. Det er også god tilgang på stillerom og møterom i nærheten av arbeidsplassene.

Lærerarbeidsplasser er i dag fullt utnyttet, i tillegg til at grupperom i modulbygget benyttes til kontorarbeidsplasser.

Samlet vurdering

Skolen er planlagt for inntil 900 elever, noe som innebærer at dagens skole har mer eller mindre full kapasitet.

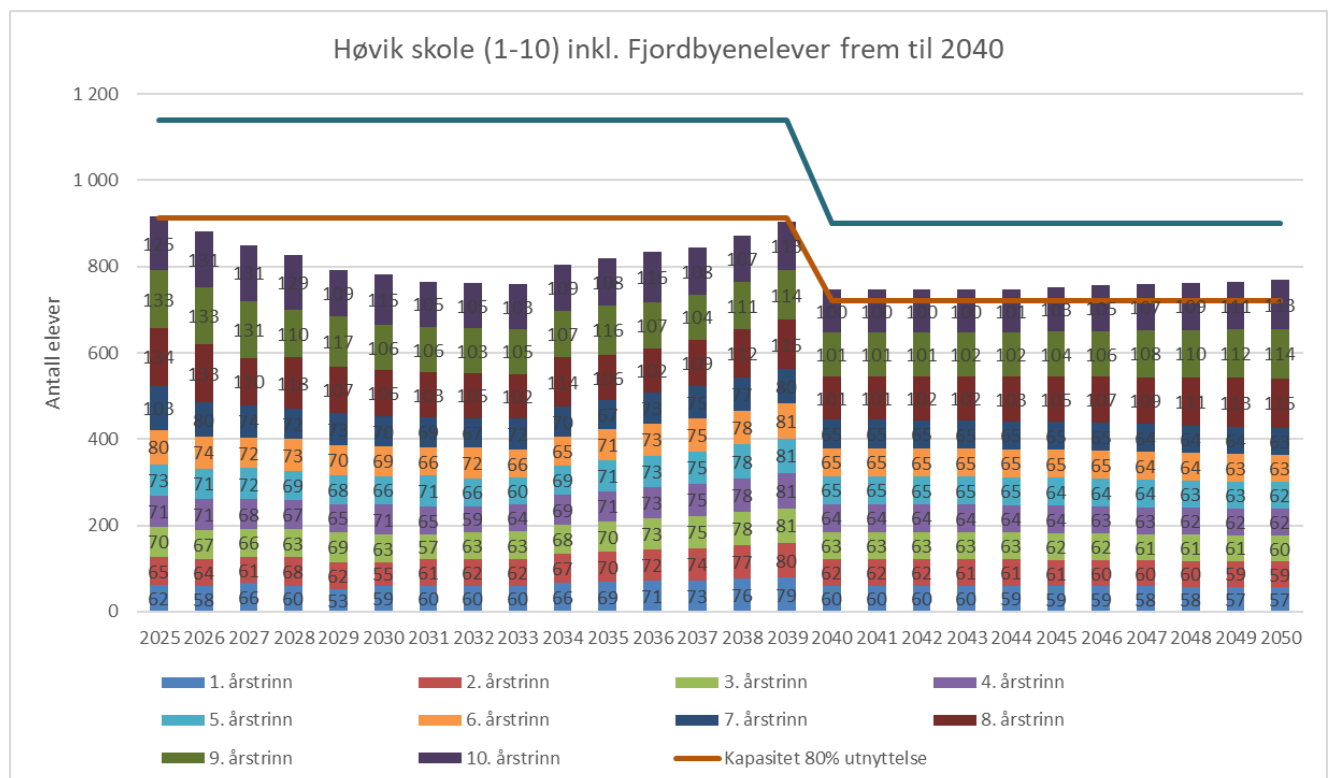
Med modulbygg vil denne kapasitetsutfordringen løses på kort sikt, men når kapasiteten på skolen økes ytterligere vil også tilgangen på spesialutstyrt læringsareal og kontorarbeidsplasser bli en utfordring.

Framtidig kapasitetsbehov

Skolens kapasitet uten midlertidig bygg er satt til 900 elever. Med midlertidig bygg er kapasiteten på 1140 elever. Skolens kapasitet er inkludert velkomstklasser (tre grupper). Skolens kapasitetsgrense uten modulbygg er nær identisk med en 80 % utnyttelsesgrad av skolens totale kapasitet.

Høvik skole forventes å få økt elevtallsvekst gjennom hele planperioden fra år 2032, som er året etter anslått tidspunkt for innflytting i de første boligene i Fjordbyen. Det forventes at skolen kan håndtere elevtallsveksten som kommer i Fjordbyen frem til ca 2040. Dette krever imidlertid at modulbyggene blir stående på Høvik.

5.2 Gullaug skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonalitet

Gullaug skole er en 1-7 skole med 247 elever i skoleåret 2024-25. Det er to paralleller på hvert trinn. Det er 42 ansatte, der 22 av disse er lærere.

Gullaug skole består av to bygninger, den ene på to etasjer fra 1925 og den andre på en etasje fra 1970-tallet. Sistnevnte er om-/påbygd i ulike intervaller og består av åtte bygningsdeler /fløyer. Skolen har mange og lange korridorer som knytter de ulike fløyene sammen, og dette gir en dårlig sammenheng og flyt, samt gjør skolen noe uoversiktlig.

Skolen har stort sett de funksjoner som den trenger, men skolen har et økende elevtall og mange barn med store atferds utfordringer. Dette er barn som må skjermes fra andre barn i løpet av skoletiden. Dette krever mer tilrettelegging i skolehverdagen og det mangles egnede rom.

Med gratis kjernetid i SFO for 1., 2. og 3. trinns elever, ser vi en økning i antall barn på SFO. Dette gir plassutfordringer.

Uteområde: Stort og variert uteområde med fine grøntarealer og et variert aktivitetstilbud. Byggets utforming fører imidlertid til at det vanskelig å få helhetsoversikt over uteområdet slik at man er avhengig av flere inspisierende lærere i friminuttene. Uteområdet utenfor gamle del er oppgradert.

Inneklima: skolen rapporterer om dårlig temperaturregulering i noen rom (i del F og del H).

UU (universell utforming): tilfredsstillende ikke alle krav til UU, men tilpasninger som er utført fungerer.

Har redusert areal til helsesykepleier i forhold til anbefaling i SKOK.

Vinduer og solskjerming er nylig oppgradert i deler av fløy F, G og H. Gymsal har også fått en oppgradering på overflater.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har 13 klasserom av ulik størrelse fra 55 m² til 96 m². De fleste rommene har en størrelse på ca. 60 m².

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	13	281 elever	354 elever
Kapasitet i midlertidig bygg	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
Kapasitet generelt læringsareal	13	281 elever	354 elever

Det er ikke tilgang på grupperom i nærheten av alle klasserom og det er ikke annet tilleggsareal til klasserom. I kapasitetsberegningen legges det derfor til grunn en norm på 2,5 m² per elev i klasserom. Dette gir en gjennomsnittlig klasseromsstørrelse på 23 elever for hele skolen.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har tilstrekkelig kapasitet i spesialutstyrte læringsarealer til en to-parallell barneskole.

Kontorarbeidsplasser

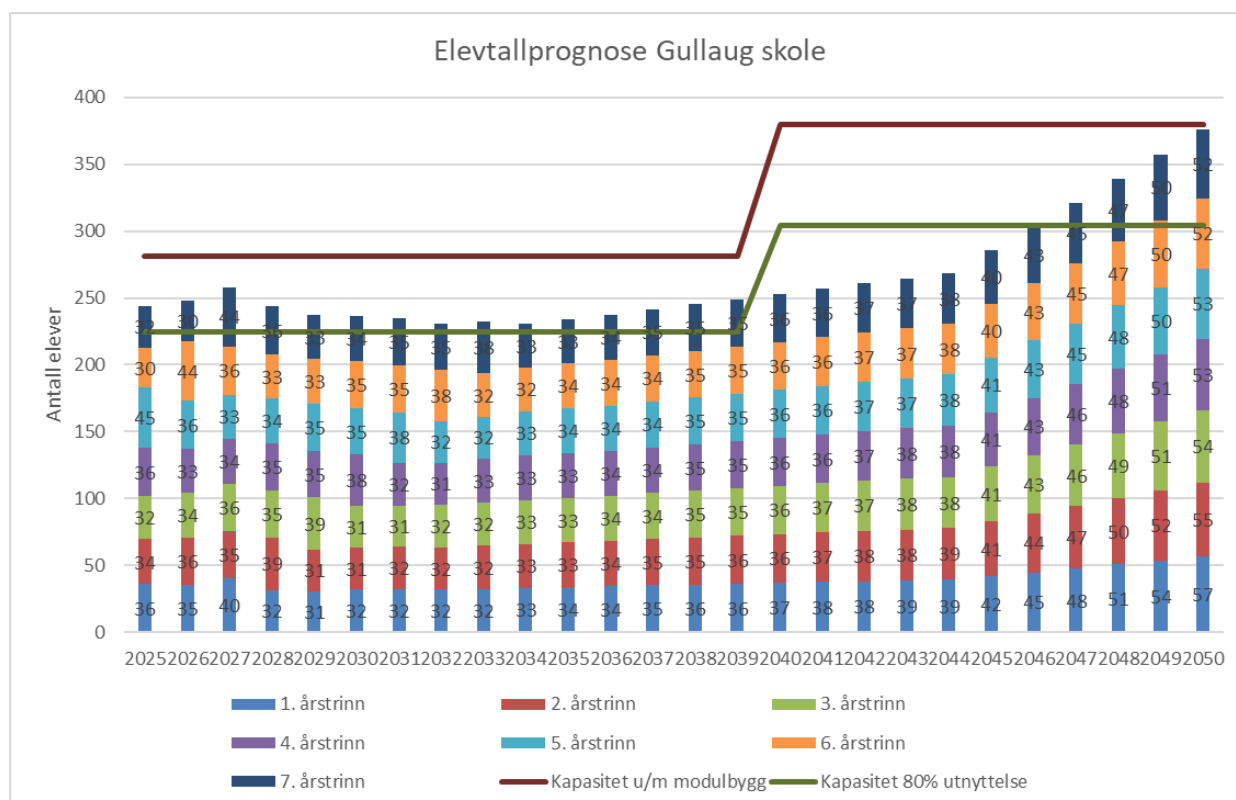
Skolens lærere disponerer fire lærerarbeidsrom med et totalt areal på 123 m². Med en norm på 6 m² per lærerarbeidsplass gir det plass til 21 lærere. Det er også tilgang på to møterom i tilknytning til lærerarbeidsplassene.

Samlet vurdering

Skolen vurderes å ha kapasitet til inntil 280 elever.

Framtidig kapasitetsbehov

Skolens kapasitet er satt til 281 elever, og 225 ved 80 % kapasitetsutnyttelse. Gullaug skole har en stabil elevtallsutvikling frem til 2029. Etter dette forventes elevtallet å vokse årlig frem til 2040, og skyldes at innflytting av utviklingsområdet på Gullaughalvøya er satt i 2029. Fra 2030 utfordres dermed skolens kapasitet. Med en eventuell forsinket byggestart på Gullaughalvøya, kan det forventes at skolen håndterer kapasitetsutfordringene for en lengre periode.

5.3 Lierbyen skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonalitet

Lierbyen skole er en ungdomsskole med 254 elever i skoleåret 2024-2025. Det er tre til fire klasser per trinn. Det er 39 ansatte på skolen, hvorav 32 er lærere.

Skolen ble oppført i 1999 som en tradisjonell tre-parallell ungdomsskole over tre plan. I tillegg benyttes et modulbygg til tre klasser da skolen inneværende skoleår har elleve klasser. Modulbygget er et midlertidig bygg som har plass til fire klasser og et naturfagrom

Skolen har en enkel og logisk organisering, men hovedinngangen har en usentral og bortgjemt plassering i underetasjen.

Uteområde: Skolens uteområde er lagt til rette for ulike typer fysisk aktivitet; ulike typer ballspill og sykkelbane. Det er også lagt til rette for sosiale aktiviteter med sittebenker m.m. Det er også montert treningsapparater på utearealer. I tillegg er det to gapahuker på området og en discgolf bane.

UU (universell utforming): Ja, det er heis i bygget. Nytt modulbygg vil tilfredsstille kravene til UU, mens det for hovedbygg er utført tilpasninger som fungerer for de som er tilknyttet per i dag. Litt usikker på brukervennlighet for rullestolbrukere i hovedbygget.

Inneklima: Skolen rapporterer om utfordringer med temperaturregulering og ventilasjon.

Parkeringsplass er flyttet opp til Fosshagen. Nytt modulbygg er plassert på parkeringsplass.

Det er i de siste årene foretatt oppgradering av skolekjøkken, elevkantine, personal kantine og ny himling i gymsal. Ny takteking på deler av skolen. Ny romstyring og SD-anlegg er etablert sammen med teknisk standardheving av energisentral. Solvarmepaneler er installert.

De siste 10 år er det oppgradert vedlikehold/oppgradering for ca. kr 10 mill. Av dette kan nevnes oppgradering av naturfagrom, heis, taktekking, oppgradering av lyskilder og el-anlegg, samt generelt løpende vedlikehold av gulv- himling- og vegg overflater.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har tretten klasserom av ulik størrelse. Bortsett fra to klasserom på 50 m² og 51 m², er alle over 60 m².

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	9	212 elever	267 elever
Kapasitet i modulbygg*	4	96 elever	120 elever
Kapasitet generelt læringsareal	13	308 elever	387 elever

Det er relativt få grupperom/ tilleggareal til klasserommene på skolen. I kapasitetsberegningen legges det derfor til grunn en norm på 2,5 m² per elev i klasserom. Dette gir en gjennomsnittlig klassestørrelse på 24 elever. Det bør imidlertid presiseres at størrelsen på klasserommene varierer fra 50 m² til 74 m², noe som gjør store utslag i kapasiteten for hvert klasserom. Noen klasser kan dermed være større enn 24 elever.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen vurderes å ha tilstrekkelig kapasitet i spesialutstyrt læringsareal til en tre-parallell ungdomsskole. Skolen melder imidlertid fra om at det er liten kapasitet i naturfagrom og at det er behov for et rom til. Dette er lagt inn i nytt modulbygg.

Kontorarbeidsplasser

Skolen har i dag fem lærerarbeidsrom med et totalt areal på 149 m². Med en norm på 6 m² gir dette plass til 25 lærere. 3 av møterommene i adm. er midlertidig omgjort til lærerarbeidsplasser (2023), noe som gjør at skolen mangler møterom og det begynner å bli utfordrende å ha plasser til alle faste ansatte.

Samlet vurdering

Elevtallet overskrider skolens kapasitet. Det er i dag ingen ledig kapasitet i generelt læringsareal og man benytter et midlertidig modulbygg for å dekke behovet for klasserom. Noen av klasserommene er forholdsvis små for en ungdomsskole og setter føringer for kapasiteten på skolen. Skolen har per i dag

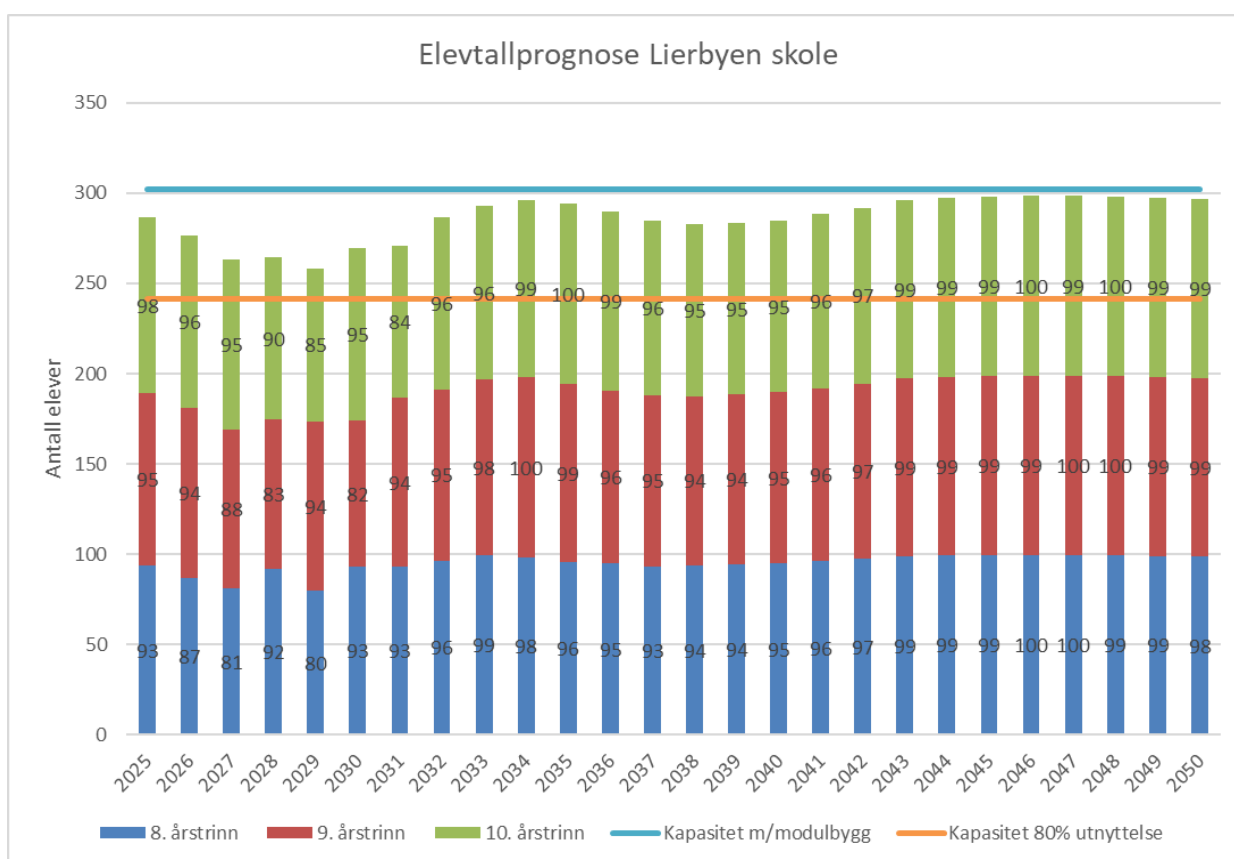
kapasitet til å drive med tre parallelle klasser i den permanente bygningsmassen. Ved eventuell utvidelse av skolen vil det også være behov for spesialrom, lærerarbeidsplasser og møterom.

Status 2025

Lier eiendomsselskap KF har ferdigstilt tiltak for å møte et minstebehov for klasseromskapasiteter for å møte fremtidige behov med nybygg på ca. 500 m².

Framtidig kapasitetsbehov

Skolens kapasitet er satt til 212 elever uten midlertidig bygg og 387 elever med det nye modulbygget, som sto klart 2025. Det forventes at elevtallsutviklingen på skolen vil være forholdsvis stabil frem mot 2050, og at skolekapasiteten derfor vil være ivaretatt så lenge modulbyggene blir stående.

5.4 Hegg skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonalitet

Hegg skole er en 1-7 skole med 526 elever i skoleåret 2024-25. Det er i hovedsak tre klasser per trinn. Årets 2. trinn er imidlertid fire klasser. Årets 1. trinn burde også vært delt inn i fire, men grunnet mangel på klasserom er de tre store klasser. Vi bruker samlingssalen til å dele elevene i mindre grupper, slik at vi kan oppfylle intensjonene i det nye læreplanverket.

Skolen har 80 ansatte, hvorav 46 er lærere.

Nye Hegg skole ble åpnet i august 2015 og fremstår som en moderne og funksjonell skole. Det er brukt glass i vegger og dører, noe som gir en følelse av et åpent og oversiktlig skolemiljø. Skolebygningen har en enkel og logisk oppbygging, og det er greit å orientere seg rundt i skolen.

Skolebygningen strekker seg over to etasjer, med spesialrom og fellesfunksjoner, samt fire trinnarealer i første etasje og tre trinnarealer og personalarealer i andre etasje. Som en del av skoleanlegget er kommunens kultursal-/scene som skolen har mulighet til å leie ved behov.

Skolen har de funksjoner den trenger. Skolens arealbruk og hovedfunksjoner gjennomgås i tabellen under.

Uteområde: Variert og godt uteområde, men det er behov for noen tiltak for å sikre deler av området.

UU (universell utforming): Tilfredsstillt kravene til UU.

Inneklima: Skolen opplever utfordringer med inneklimaet, og temperatur spesielt.

Skolen har en kompakt planform og har «vridde klasserom» og enkelte lærerarbeidsplasser med overlys (minus utsyn). Vridde klasserom betyr at klasserommet er dypere enn bredt; klasserommet er som et rektangel, men dagslyset slippes inn på kortsiden. Flere grupperom er også uten dagslys. Det er ikke gjort målinger av daglysforhold, men dette er løsninger som kan gi utfordringer med tanke på dagslys og utsyn. Formen på klasserommene oppleves imidlertid av skolen å være hensiktsmessige ut fra pedagogiske behov.

Flere av skolens rom er optimalisert for elever med hørselsutfordringer.

Kultursal er oppgradert med kjøling.

Rom til helsesykepleier er oppgradert iht. nytt lovverk.

Varmestyring vil bli bedre tilpasset driftskonseptet.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har 21 klasserom i størrelsesorden 62-64 m². Det er god tilgang på grupperom/ tilleggsareal til klasserommene. I kapasitetsberegningen er det lagt til grunn den dimensjoneringen som skolen er planlagt for; 588 elever. Det settes opp et modulbygg med seks klasserom totalt i perioden 2025-2027.

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	21	508 elever	641 elever
Kapasitet i midlertidig bygg	6	172 elever	215 elever
Kapasitet generelt læringsareal	27	680 elever	856 elever

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har tilstrekkelig kapasitet for en blanding mellom tre- og fire-parallell barneskole.

Kontorarbeidsplasser

Skolen har syv lærerarbeidsrom knyttet til de ulike trinnene med et totalt areal på 238 m². Med en norm på 6 m² per arbeidsplass gir dette plass til 40 lærere. Pr. Dags dato er det ansatt 46 pedagoger som bruker dette arealet, og normen oppfylles ikke.

Samlet vurdering

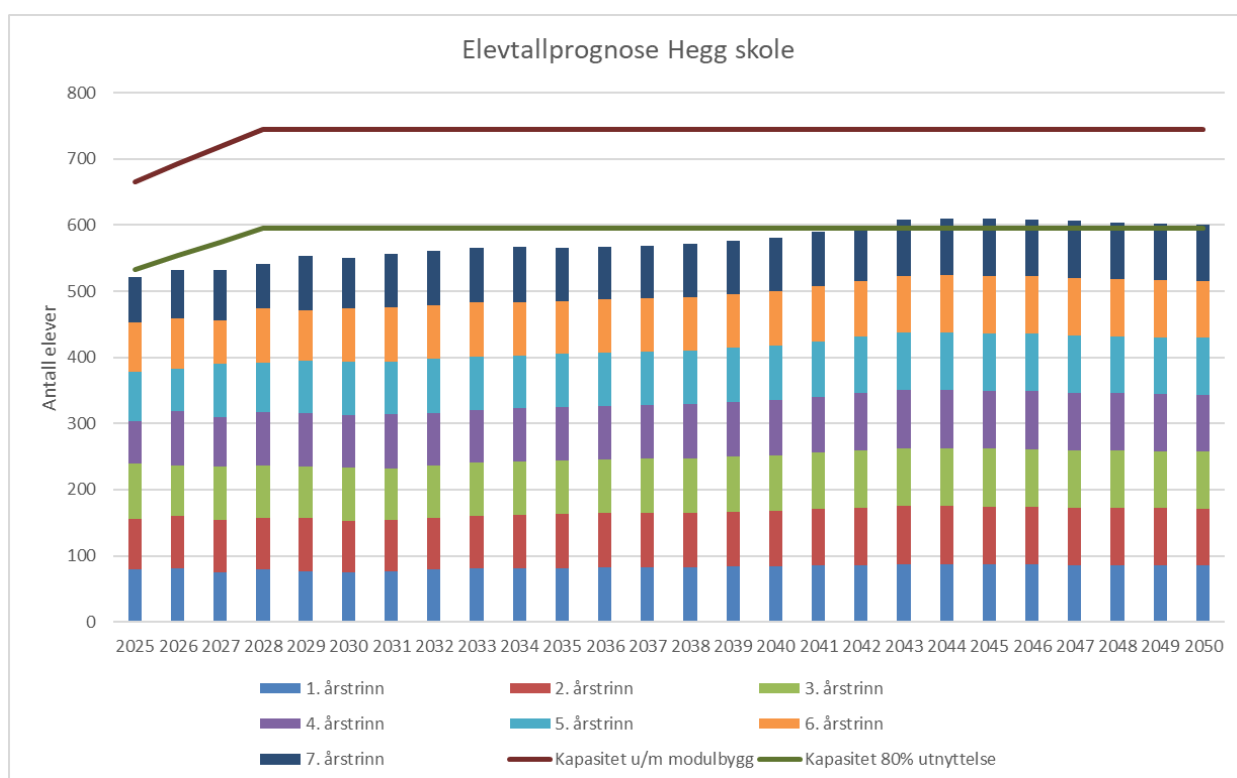
Skolen er planlagt som en tre-parallell barneskole for 588 elever. I og med at elevtallet ikke er jevnt fordelt på alderstrinn, har noen trinn for mange elever til å opprettholde tre-parallellen. Fra og med skoleåret 2025-2026 er det behov for

å være fire-parallell på tre av trinnene. Skolen har dermed ingen ledig kapasitet i dag, og det er behov for tilleggsbygg/modulbygg i nær tilknytning til skolebygget for å kunne romme alle skolens klasser.

Framtidig kapasitetsbehov

Skolens kapasitet er satt til 588 elever, og 470 med 80 % utnyttelse. Det forventes at elevtallet vil stige gradvis til om lag 580 elever i 2029. Deretter stabiliserer elevtallet seg i noen år, før elevtallet igjen øker. Med en slik utvikling vil skolens kapasitetsgrense utfordres ytterligere. Det er pr. dags dato planlagt å leie et modulbygg med til sammen 6 nye klasserom.

5.5 Egge skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonalitet

Egge skole er per i dag en 1-parallell 1-7 skole med 77 elever i skoleåret 2024-25. Det er 18 ansatte på skolen, hvorav 10 er lærere.

Opprinnelig skolebygning er fra 1921 og utvidet med et en etasjes påbygg i 1974. Påbygget fra 1974 ble revet i 2022 og nytt bygg på 2 etasjer stod klart til skolestart august 2024. Skolen er nå universelt utformet med heis og god tilgang til alle rom, og mellom begge bygningene. Det er god ventilasjon i hele bygget. Alle klasserom er i 2.etasje med et stort og godt "vrimlerom" for sosialt samvær. Det er tilstøtende grupperom til alle klasserommene i 2.etasje. Administrasjonen er nede ved hovedinngangen og har fått med gode arbeidsrom for lærere og ansatte. SFO har eget baserom i 1.etasje, og sambruker med skolen, to klasserom i 2.etasje. Skolen er blitt modernisert med oppgraderinger i kjelleren både i gymgarderober, renholdsentré, vaktmesterkontor og toaletter. Skolen har nå spesialrom for mat og helse-, sløyd- og kunst og håndverk. Skolen har ikke naturfagrom.

Gymsalen er oppgradert med nye dempende plater i tak og vegger. Det er nytt fastmontert gymutstyr og god ventilasjon. Scenen er blitt fjernet og gymsalen er blitt noe større. Det er nå tre materialrom i gymsalen.

Uteområde: Flatt, åpent og relativt oversiktlig uteareal. Fotballbanen er en grusbane som skal utbedres etter byggevirksomheten. Det er satt opp hinderløype der modulbygget stod(revet) og har et stort og populært lekestativområde. Lekestativet er slitt og treverket begynner å morkne.

UU (universell utforming): Skolen er bygget universelt og tilfredsstillende UU.

Inneklima: Skolen har nytt ventilasjonsanlegg som fungerer godt.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har syv undervisningsrom, mat- og helserom, kunst og håndverks- og sløydrom og musikkrom/SAFO-baserom. Klasserommene er i størrelsesorden 54 m² - 59 m². Mat- og helserommet er på 75 m².

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	7 klasserom	160 elever	200 elever
Kapasitet i midlertidig bygg	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
Kapasitet generelt læringsareal	7 klasserom	160 elever	200 elever

Det er tilgang på grupperom ved alle klasserommene og et felles oppholdsrom i 2.etg på skolen. I kapasitetsberegningen legges det derfor til grunn en norm på 2,5 m² per elev i klasserommet. Dette gir en gjennomsnittlig klasseromsstørrelse på 22 elever.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har tilstrekkelig kapasitet i spesialutstyrte læringsarealer for en en-parallell barneskole. Ideelt sett burde skolen også ha eget naturfag-/forskerrom.

Kontorarbeidsplasser

Lærerne ved skolen deler på 2 arbeidsrom med et samlet areal på 105 m². Assistentene deler også på arbeidsplasser i de samme rommene. Arealmessig befinner arbeidsplassene seg innenfor kravet om 6 m² per lærer.

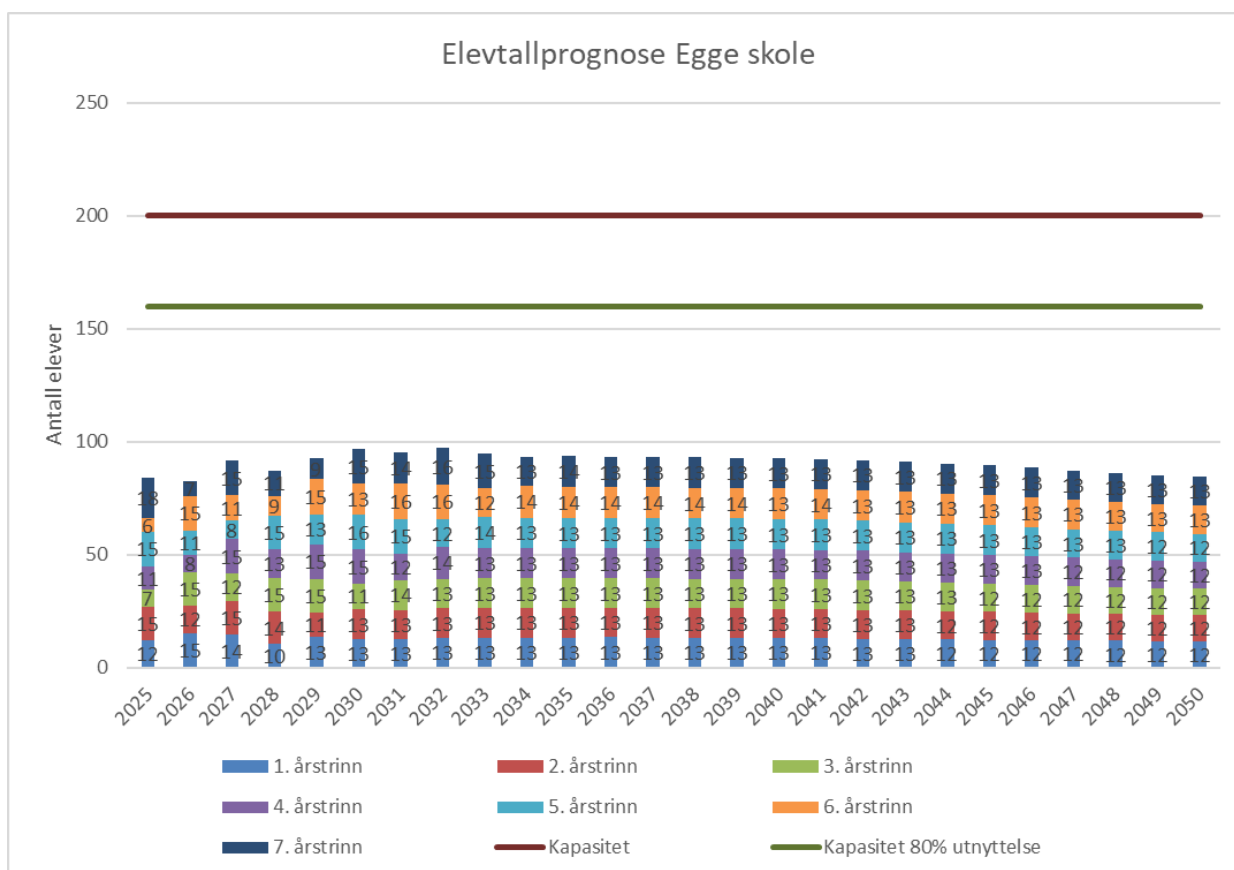
Samlet vurdering

Skolen har kapasitet til ca. 150 elever. Ut fra en teoretisk kapasitetsvurdering kan skolen ta imot flere elever, men ikke flere klasser da skolen ikke har nok rom til det.

Framtidig kapasitetsbehov

Etter ombyggingen som var på plass i 2024, har skolen fortsatt totalt syv undervisningsrom. Disse varierer veldig lite i størrelse. Skolen vil få tilstrekkelig med tilleggsarealer til at kapasiteten vil kunne beregnes ut ifra 2 m² per elev. Skolens kapasitet vil dermed øke til 200 elever i 2024. Elevtallet vil trolig holde seg relativt stabilt frem mot 2042, noe som medfører at Egge skole vil opprettholde god skolekapasitet.

5.6 Tranby skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonalitet

Tranby skole er en 8-10 skole med 320 elever i skoleåret 2025-26. Det er fire klasser på hvert trinn. Det er 62 ansatte. Skolen har en tilrettelagt avdeling for elever med særskilte behov, kalt miljøverkstedet (MV). Skoleåret 2025-26 er det 13 elever tilknyttet MV fordelt på tre baser. Tilbudet dekker hele kommunen.

Skolebygningen er fra 1978 år og består av to etasjer. Tilknyttet skolebygningen er også idrettshallen, Tranbyhallen som både Tranby og Hallingstad skole bruker. Bygningen oppleves som lukket og uoversiktlig, og logistikkmessig tungvint. Det er lange korridorer som er trange, og små klasserom. Hovedtrapp til 2. etg er smal og trang. Skolen erfarer også lange avstander mellom funksjoner. Bygget har flatt tak, og har de siste årene hatt mye vannlekkasje. Skolen har stort sett de funksjoner som den trenger. Skolens arealbruk og funksjoner gjennomgås i tabellen under.

Uteområde: Lite variert og inspirerende uteområde. Mye asfalt, samt få andre aktivitetstilbud. Det er basketballstativ og treningsapparater ute, samt en leke/aktivitetspark som benyttes av alle elever, og særlig elevene på miljøverkstedet.

UU (universell utforming): Tilfredsstiller kravene i UU.

Inneklima: Ifølge skolen er oppleves de minste klasserommene så små at luftkvaliteten og temperaturen i rommene er problematisk. Det er stor forskjell på temperatur i de ulike rommene. Ventilasjonsaggregatene for fløy sør/vest og nord/øst er rehabilitert og det er planer for utskifting av aggregatet for fløyen der hvor biblioteket ligger.

Gammelt modulbygg bruke både av Tjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse og til undervisning i introduksjonsprogrammet ved Flyktningetjenesten. Miljøverkstedet overtar bruken fra Flyktningetjenesten fra våren 2025. Dersom behovet skal fortsette må den få en større oppgradering eller skiftes ut.

Helsesykepleier har eget kontor i 2. etg. med avlukket venterom.

De neste årene er det planlagt nødvendig vedlikehold for å opprettholde bruken av skolen frem til ny skole står ferdig.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har 14 klasserom av ulik størrelse. Ett klasserom er 113 m², åtte klasserom er 60 – 80 m² og fem er rett under 60 m².

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	14	385 elever	481 elever
Kapasitet i midlertidig bygg	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
Kapasitet generelt læringsareal	14	385 elever	481 elever

Det vurderes å være få grupperom/ tilleggsareal på skolen, og i kapasitetsberegningen legges det derfor til grunn en norm på 2,5 m² per elev i klasserommet. Dette gir en gjennomsnittlig klasseromsstørrelse på 28 elever.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har ikke tilstrekkelig spesialutstyrte læringsarealer for en fireparallell ungdomsskole, da det kun er en lab for naturfag. Det er ikke mulig å timeplanlegge at alle elever får vært på lab ukentlig. Idrettshallen har skillevegger som ikke dekke hele veggene i bredde eller høyde. Dette gjør at det er ekstrem støy i hallen og krevende å ha undervisning. Det må ofte være tre klasser som har timer i hallen samtidig.

Kontorarbeidsplasser

Det er tre lærerarbeidsrom på skolen med et samlet areal på 152 m². Med en norm på 6 m² per arbeidsplass er det plass til 25 lærere. Det er i dag 39 ansatte som har arbeidsplass her. I tillegg benyttes skolens lesesal til kontorarbeidsplasser (et rom som ikke egner seg til dette formålet). Her er det 16 ansatte som har arbeidsplass.

Samlet vurdering

Skolen har kapasitet til en fireparallell ungdomsskole.

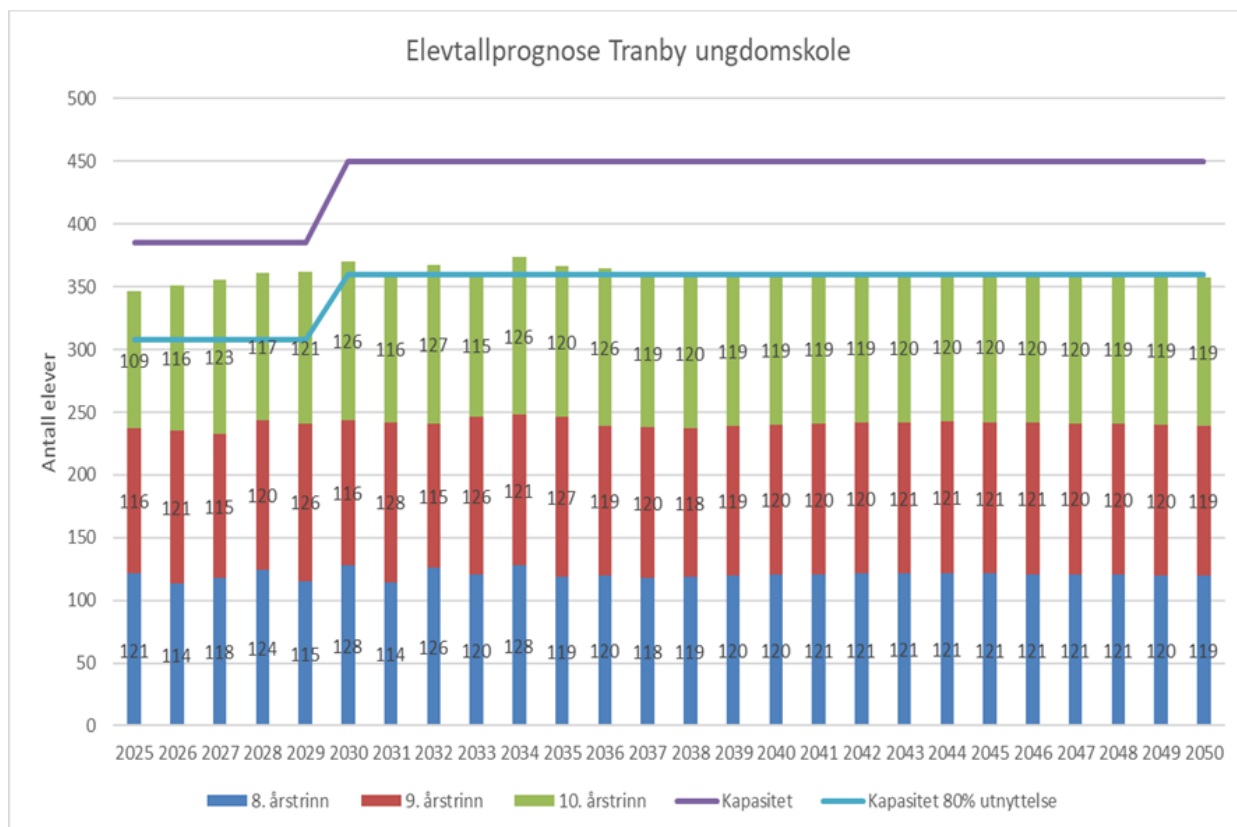
Framtidig kapasitetsbehov

Skolens kapasitet er satt til 385 elever, og 308 elever med 80 % kapasitetsutnyttelse. Antall elever på skolen har trolig vært på sitt høyeste i

2021. Frem mot 2050 vil elevtallet trolig holde seg relativt stabilt på mellom 320 og 350 elever.

Ny Tranby skole i 2030, her vist både som fire- og 5-parallell. Videre utredning må vise hva som er riktig kapasitet på Tranby skole for fremtiden.

5.7 Hallingstad skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonalitet

Hallingstad skole er en 1-7 skole og har i skoleåret 2024-25, 190 elever. Det er en til to klasser per trinn. Skolen har 32 ansatte, av disse er 19 lærere.

Skolebygningen er fra 1974 og består av to etasjer. Skolen mangler enkelte funksjoner. Skolens arealbruk og funksjoner gjennomgås i tabellen under. Det gjennomføres nå en mulighetsstudie for rehabilitering eller nybygg av Hallingstad skole.

Uteområde: Lite variert uteområde, mye asfalt og baner for ballspill. Har fått ny Tarzanløype og det planlegges ny lekeplass.

Inneklima: Ok, har vært en utbedring.

UU (universell utforming): Tilfredsstiller ikke alle krav til UU, men tilpasninger som er utført fungerer.

Helsesykesøster har riktig areal i forhold til anbefaling SKOK.

Det er byttet belegg på de fleste rom, malt veggflater og fjernet trær på uteområdet.

De neste 5 år er det planlagt vedlikehold/oppgradering for ca. kr 5,7 mill. Av dette kan nevnes utskifting av takbelegg, solskjerming, renovere skolekjøkkenet, skallsikring, oppgradering av toalettanlegg, samt generelt løpende vedlikehold av gulv-, himling- og vegg overflater. Ny lekeplass.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har klasserom av ulik størrelse. Ni klasserom på rundt 60 m², fire klasserom på rundt 75-80 m² og et rom på 50 m². I tillegg er det skolekjøkkenet på 75 kvm, sløydrom på 61 kvm, 6 grupperom på rundt 10 kvm og to små klasserom på 31 og 41 kvm.

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	14	348 elever	435 elever
Kapasitet i midlertidig bygg	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
Kapasitet generelt læringsareal	14	348 elever	435 elever

Det er begrenset tilgang på grupperom eller tilleggsareal til klasserom på skolen. I kapasitetsberegningen legges det derfor til grunn en norm på 2,5 m² per elev i klasserommet. Dette gir en gjennomsnittlig klasseromsstørrelse på 25 elever.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har tilstrekkelig kapasitet i spesialutstyrte læringsarealer til en 1-2 parallell barneskole. Skolen burde ideelt sett hatt eget musikkrom og naturfagrom/forskerrom.

Kontorarbeidsplasser

Det er to lærerarbeidsrom med et samlet areal på 124 m². Med en norm på 6 m² per arbeidsplass gir det plass til 21 lærere. Det er behov for møterom på skolen.

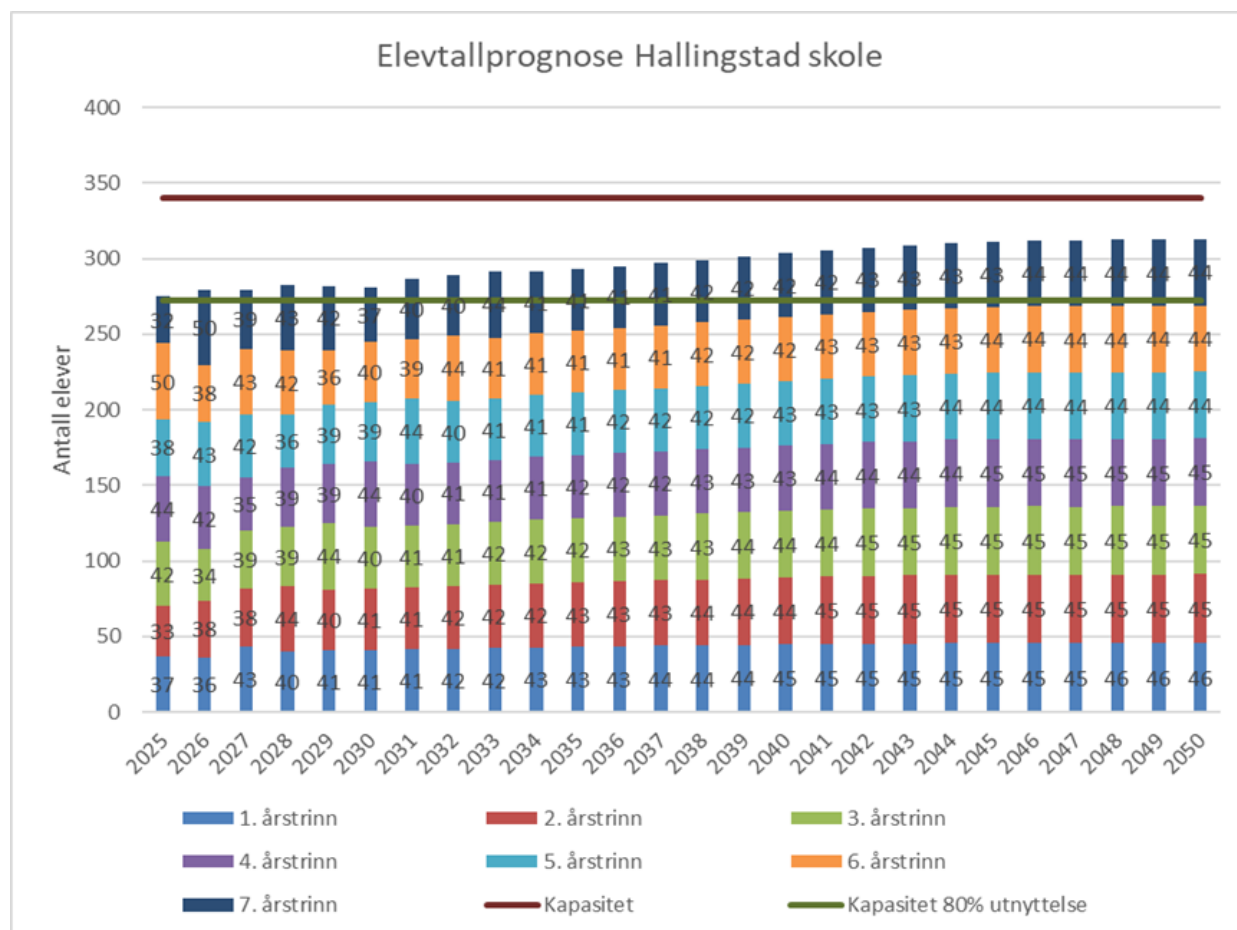
Samlet vurdering

Skolen har kapasitet til en to-parallell barneskole.

Framtidig kapasitetsbehov

Skolens kapasitet er satt til 348 elever. Skolen har i dag et elevtall på om lag 190. Det vil øke noe når elever fra Nordal skole begynner på Hallingstad skoleåret 2025-2026. Prognosen her viser flere elever på Hallingstad skole enn tidligere prognoser. Dette skyldes vedtaket i 2020 om en justering av skolekretsgrensene til skolene Hallingstad, Hennummarka og Nordal.

5.8 Hennummarka skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonalitet

Hennummarka skole er en 1-7 skole med 263 elever i skoleåret 2024-25. Skolen har to paralleller på de fleste trinn med unntak av 3 parallell på et trinn og et trinn med en gruppe. Skolen har et tilbud for elever med særskilte opplæringsbehov, kalt miljøverkstedet (MV). Tilbudet dekker hele kommunen. Miljøverkstedet disponerer egne arealer i skolen.

Skolebygningen er fra 1985 og er organisert i fire fløyer. Bygningen består i hovedsak av ett plan, med kjeller og 2.etasje over en av fløyene. Skolen har en forholdsvis logisk og enkel oppbygging, men det er tradisjonelle tette vegger og dører som ikke bidrar til å gi bedre oversikt over undervisningsområdene.

Skolen har stort sett de funksjoner den trenger og den vurderes i hovedsak som funksjonell og egnet for skolevirksomheten. Funksjoner gjennomgås i tabellen under.

Uteområde: Variert uteområde med både asfalt og grønt og ulike områder for lek og fysisk og sosial aktivitet.

UU (universell utforming): Tilfredsstiller ikke alle krav til UU, men tilpasninger som er utført fungerer.

Skolens erfaringer er gode mtp. Inneklima. Vinteren 2023 – 2024 ble det lagt nytt tak på bygningene og nytt ventilasjonsaggregat.

Det ble installert sprinkelanlegg i hele bygningen sommeren 2024.

Alle lyskilder har nå ledlys.

Det er i det siste oppgradert gangarealene i 2 av fløyene og mindre vedlikehold av gymsal. Alle varmekilder i bygningen er byttet ut, det ble gjort vinter 2024 – 2025.

Det ble i januar 2025 installert nytt låsesystem.

De neste 10 år er det planlagt vedlikehold/oppgradering. Skifte vinduer, mere solskjerming, skallsikring samt generelt løpende vedlikehold av gulv-, himling- og vegg overflater.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har 14 klasserom av ulike størrelse. Ni klasserom på rundt 60 m², fire store klasserom på 80-100 m² og et lite klasserom på 40 m².

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	14	348 elever	439 elever
Kapasitet i midlertidig bygg	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
Kapasitet generelt læringsareal	14	348 elever	439 elever

Det er få grupperom eller annet tilleggsareal til klasserommene. I kapasitetsberegningen legges det derfor til grunn en norm på 2,5 m² per elev i klasserommet. Dette gir en gjennomsnittlig klasseromsstørrelse på 27 elever.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har tilstrekkelig spesialromskapasitet for en to-parallell barneskole.

Kontorarbeidsplasser

Det er 7 lærerarbeidsrom og totalt areal er 130 m². Med en norm på 6 m² gir dette plass til 22 lærere. Utvidelsen av Miljøverkstedet har ført til behov for flere kontorarbeidsplasser. Skolen har 28 pedagoger i skoleåret 2024 – 2025.

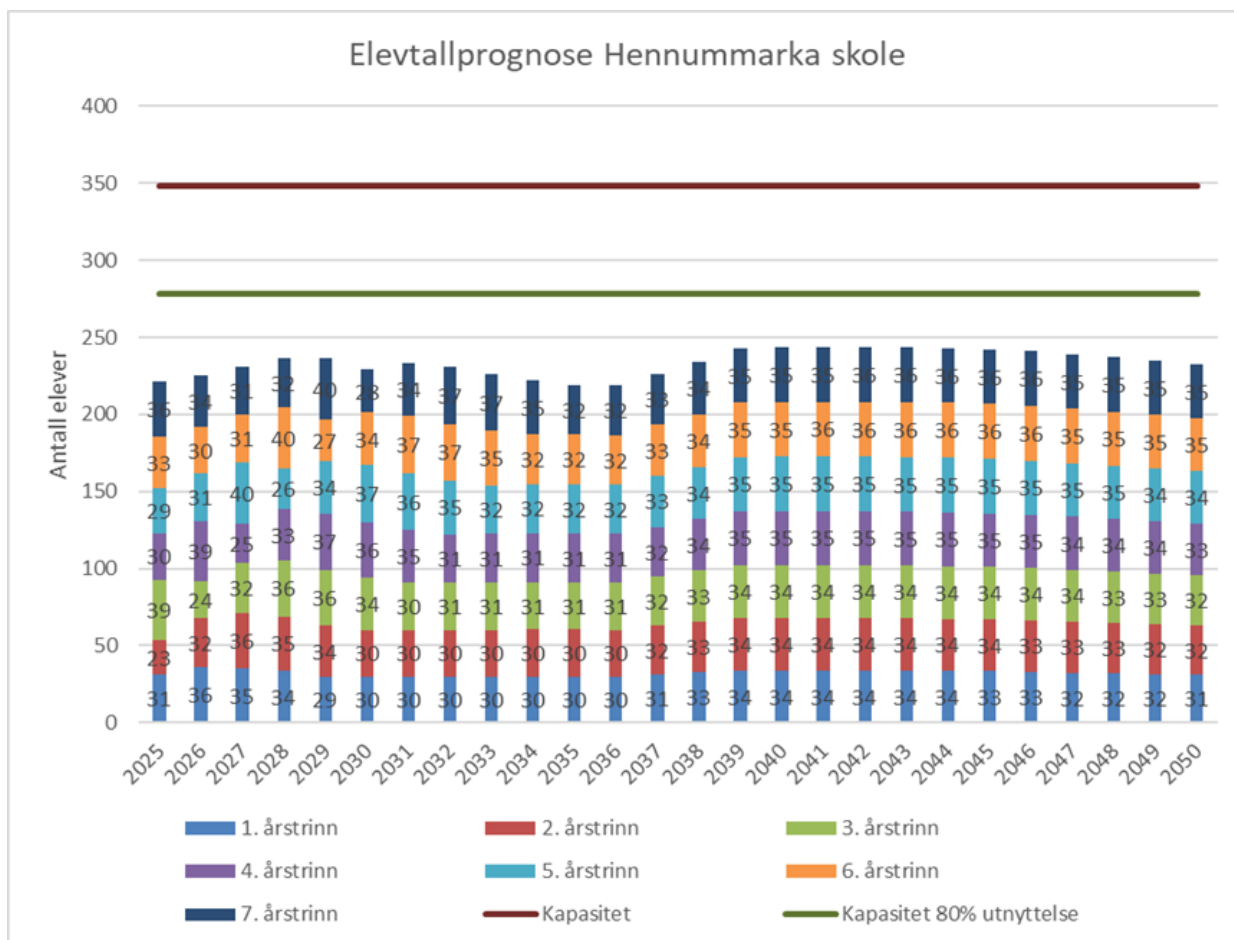
Samlet vurdering

Skolen har kapasitet til to-parallell barneskole, ca. 350 elever.

Framtidig kapasitetsbehov

Skolens kapasitet er satt til 348 elever, og 278 elever med 80 % kapasitetsutnyttelse. Skolen har i dag et elevtall på 263. Frem mot 2042 forventes det at elevtallet vil ligge på mellom 200 og 225 elever. Skolen vil ha god kapasitet fremover i tid. Prognosen her viser noen flere elever på Hennummarka skole enn tidligere prognoser. Dette skyldes vedtaket i 2020 om en justering av skolekretsgrensene til skolene Hallingstad, Hennummarka og Nordal.

Elevtallet på Hennummarka er noe høyere enn prognosen viser da skolen i tillegg har elever som egentlig sokner til andre skoler i Lier, bl.a. Nordal skole.

5.9 Heia skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonell egnethet

Heia skole er en 1-7 skole og har i skoleåret 2024-25, 282 elever. Det er to klasser per trinn, med unntak av 4.trinn og 1.trinn hvor det er tre klasser. Skolen har 36 ansatte, av disse er 23 lærere.

Skolen har en bygningsmasse, A-D, som er påbygd i ulike etapper. Opprinnelig skolebygning (C) er fra 1922 og påbygg fra 1970- og 90-tall. Opprinnelig skolebygning ble pusset opp i 2012. Det er ulikt etasjetall i de ulike bygningene: A er på førsteplan med underetasje, B og D er på førsteplan og C er på to plan med kjeller. Skolen har også en gammel vaktmesterbolig (F-bygg) som er svært nedslitt, uegnet og ikke i bruk for skolens virksomhet. Heiahallen (idrettshall og musikkrom) er ny og ligger i tilknytning til skolen.

Skolebygningen bærer preg av å være påbygd i ulike tidsperioder, og den vurderes som noe uoversiktlig og kronglete logistikkmessig.

Skolen har de funksjoner som den trenger. Skolens arealbruk og funksjoner gjennomgås i det følgende.

Uteområde: Skolen har et nokså variert uteområde. Deler av uteområdet er ved gammel vaktmesterbolig der elevene må krysse bilvei/gangvei (bil vei til en bolig).

Inneklima: Kvaliteten på inneklimaet varierer i skolebygget hva gjelder temperaturregulering og solskjerming.

UU (universell utforming): Tilfredsstiller ikke alle krav til UU, men tilpasninger som er utført fungerer for læringsarealer.

Det er meldt inn behov for oppgradering av lærerarbeidsplasser som kan kreve en større ombygning. Dette er foreløpig ikke utredet og kostnadsberegnet, men Lier eiendomsselskap KF har spilt en sjablongmessig kostnad på kr. 35 mill. inn i kommunens investeringsplanarbeid.

Nylig er ventilasjonsaggregat over administrasjonsfløy skiftet ut. Rehabilitering av toaletter i fløy D.

De neste 10 år er det planlagt vedlikehold/oppgradering for ca. kr 8 mill. Av dette kan nevnes utskifting av ventilasjonsaggregat i fløy A, utvendig maling av fasade, oppgradere skallsikringen, oppgradere ute området og generelt løpende vedlikehold av gulv-, himling- og vegg overflater.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har 14 klasserom av ulik størrelse. Åtte klasserom er 56-59 m², ett klasserom er 48 m² og fem klasserom er mellom 70-85 m².

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet (A, C, D)	14	341 elever	430 elever
Kapasitet i midlertidig bygg	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
Kapasitet generelt læringsareal	14	341 elever	430 elever

På grunn av begrenset med grupperom eller annet tilleggsareal til klasserom, legges det i kapasitetsberegningen til grunn en norm på 2,5 m² per elev. Dette gir en gjennomsnittlig gruppestørrelse på 24 elever.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har tilstrekkelig kapasitet i spesialutstyrte læringsarealer til en 2-parallell barneskole.

Kontorarbeidsplasser

Det er seks lærerarbeidsrom på skolen, totalt areal 98 m². Dette gir med en norm på 6 m² per arbeidsplass, plass til 16 lærere. Skolen har kun ett møterom.

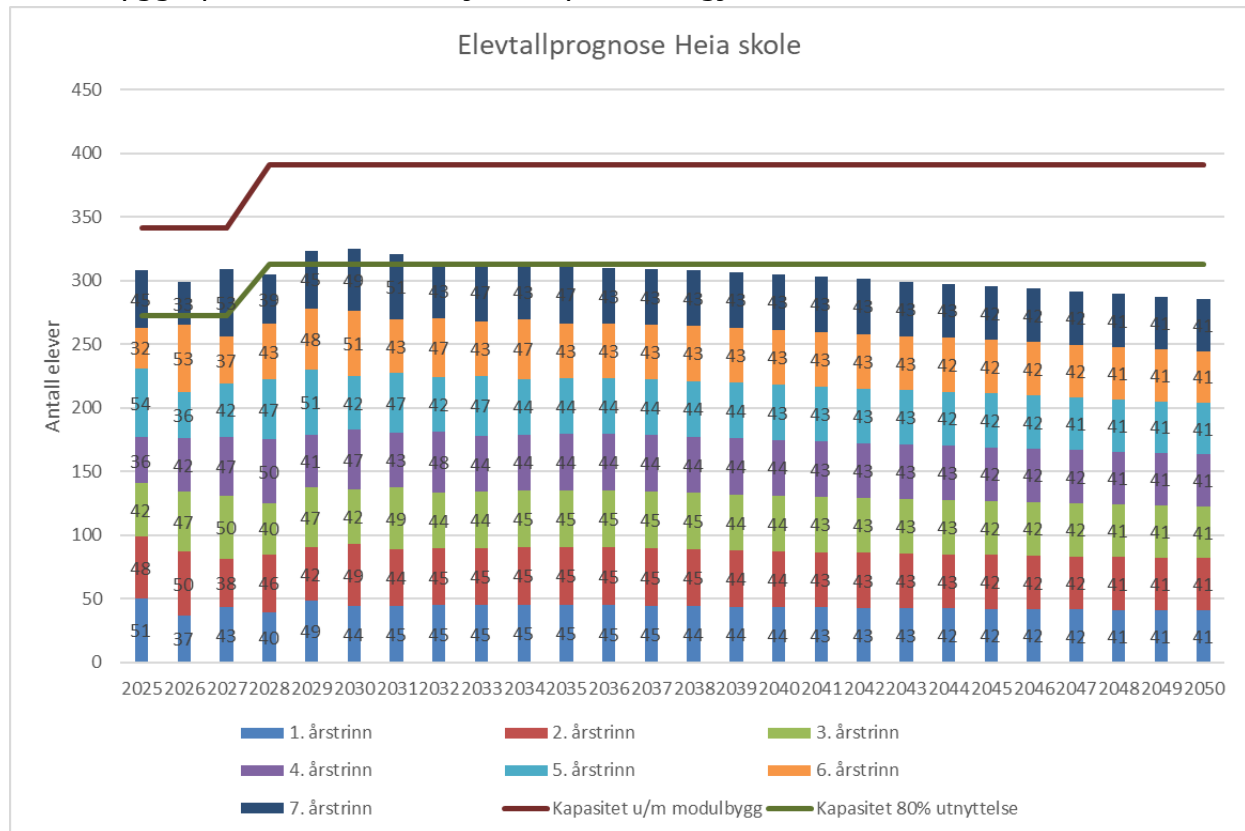
Samlet vurdering

Skolen har kapasitet til ca. 340 elever. Forutsetter flere lærerarbeidsplasser.

Framtidig kapasitetsbehov

Skolens kapasitet er satt til 341 elever, og 273 elever med 80 % kapasitetsutnyttelse. Skolen huser i dag om lag 280 elever, og forventes å nå en topp i 2027 på omtrent 325 elever. Deretter synker elevtallet gradvis ned mot 300 elever, før antall elever igjen øker mot slutten av perioden. Ifølge denne prognosen vil skolen kunne oppleve kapasitetsutfordringer. Dette er planlagt løst ved å bygge på en administrasjonsfløy for å frigjøre to klasserom.

5.10 Sylling skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonell egnethet

Sylling skole er en 1-10 skole med 259 elever i skoleåret 2024-25. Det er en til to klasser per trinn. Det er 42 ansatte på skolen, hvorav 29 er lærere.

Sylling skole har totalt seks bygninger fra inndelt A-G som er satt opp til ulike tider. Bygg D og B er knyttet sammen med en innglasset bro, mens resten er frittstående bygninger. Dette utfordrer logistikken og flyten på skolen. For lærere som underviser på flere trinn er det en utfordring å forflytte seg raskt mellom bygningene.

Skolen har stort sett de funksjoner som den trenger, men funksjonaliteten varierer fra bygg til bygg. To av bygningene, F og G, anses som midlertidige. De er i dårlig stand og vurderes som lite egnet for skoledrift. A-/gamlebygget vurderes generelt som lite funksjonelt: trange korridorer, mangler heis og en del utnyttet areal i kjeller.

Bygg D og B kan man si utgjør selve skolebygningen, her ligger de spesialutstyrte læringsarealene, fellesarealene, administrasjonsarealene og trinnarealene for ungdomsskolen. Både D og B vurderes som relativt funksjonelle arealer.

Uteområde: Stort og variert uteområde.

Inneklima: Ok, med unntak av F, - og G -bygget når det gjelder luftforhold.

UU (universell utforming): Tilfredsstillende ikke alle krav til UU, men tilpasninger som er utført fungerer.

Gamle skolen er innvendig oppgradert på alle flater, elektro og nytt ventilasjonsanlegg for 1. og 2. etg. Bygget er også fått nye vinduer og utvendig drenering.

Ute arealet er også oppgradert med et lite amfi og nytt lekeområde.

De neste 10 år er det planlagt vedlikehold/oppgradering for ca. kr 12 mill. Av dette kan nevnes nye ventilasjonsaggregat (fløy C, D og E), fjerning av trær/uteområde, oppgradering av solskjerming, nødstrømsaggregat og generell oppgradering av gulv-, himling- og vegg overflater.

Modulbygg F og G vil kreve en større oppgradering. Det ser ut til av tabellen nedenfor, at det er et varig behov for klasserom i modulbyggene. Det er også meldt om behov for bedre fasiliteter for helsestasjon. Dette bør sees i en sammenheng.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har totalt 18 klasserom, fem av disse er i midlertidige bygg. Rommene varierer i størrelse fra 50 m² til 83 m², men de fleste rommene har et areal rundt 56 m².

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	13	287 elever	362 elever
Kapasitet i midlertidig bygg	5	118 elever	149 elever
Kapasitet generelt læringsareal	18	405 elever	511 elever

Det er begrenset tilgang på grupperom på skolen. I kapasitetsberegningen legges det derfor til grunn en norm på 2,5 m² per elev i klasserom. Dette gir en gjennomsnittlig klasseromsstørrelse på 22 elever.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har tilstrekkelig kapasitet til en 2-parallell kombinert skole. Men funksjonaliteten på spesialrommene varierer, se kommentarer i kapitlet over.

Kontorarbeidsplasser

Det er seks lærerarbeidsrom på skolen, totalt areal 126 m². Med utgangspunkt i en norm på 6 m² per lærer, gir det plass til 21 lærere.

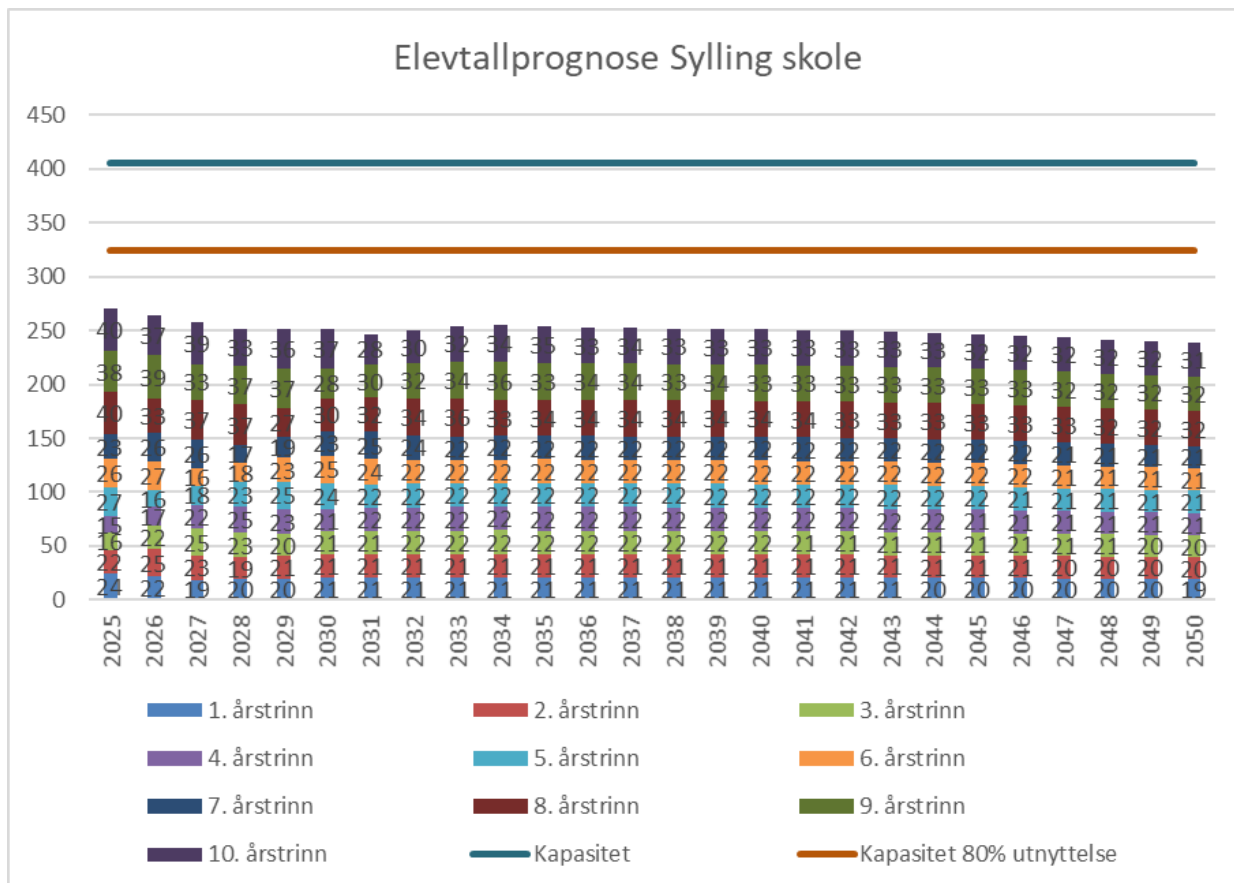
Samlet vurdering

Skolen har kapasitet til ca. 320 elever.

Framtidig kapasitetsbehov

Skolens kapasitet er satt til 405 elever med modulbygg, og 324 elever med 80 % kapasitetsutnyttelse. Skolen har i dag nær 300 elever, men antallet forventes å synke gradvis til om lag 260 elever i 2042.

5.11 Oddevall skole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonell egnethet

Oddevall skole er en 1-7 skole med 58 elever i skoleåret 2024-25. Skolen er organisert fådelt. Det er trinnvis undervisning i basisfagene norsk, matematikk og engelsk, mens i andre fag slås to og to trinn sammen. Det er 14 ansatte på skolen, hvorav 8 er lærere.

Skolen har en skolebygning fra 1923 og et tilbygg fra 1970-tallet.

Skolen mangler enkelte funksjoner, men vurderes i hovedsak som funksjonell og egnet for skolevirksomheten og det elevtallet den har i dag. I tabellen under gjennomgås skolens arealbruk og funksjoner.

Uteområde: Stort og variert uteområde med både grønt og asfalt, og ulike områder for sosial/ fysisk aktivitet.

Inneklima: Skolen har nytt ventilasjonsanlegg.

UU (universell utforming): Ikke tilfredsstillende for skolen. Det er nytt HC-toalett i "nybygget" og trappeheis mellom nytt og gammelt bygg.

«Ny-fløyen» er oppgradert med nye vinduer, oppgraderte el-tavler (bortsett fra i bomberommet), nye varmekilder, utvendige dører og solskjerming.

De neste 10 år er det planlagt vedlikehold/oppgradering for ca. kr 5,4 mill. Av dette kan nevnes, solskjerming på gammel del, isolering av loft og generell oppgradering av gulv-, himling- og veggoverflater.

Dagens kapasitet

Generelle læringsarealer

Skolen har seks klasserom av ulik størrelse. Ett rom er 68 m², fire rom på 56 m² og et rom på 50 m². Som tabellen under indikerer, har skolen et kapasitetsspenn på 130-165 elever avhengig av hvilken arealnorm som legges til grunn.

Bygning	Antall klasserom	Kapasitet forutsatt 2,5 m ² per elev i klasserom	Kapasitet forutsatt 2,0 m ² per elev i klasserom
Normal klasseroms-kapasitet	6	131 elever	166 elever
Kapasitet i midlertidig bygg	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
Kapasitet generelt læringsareal	6	131 elever	166 elever

Det er begrenset tilgang på grupperom eller annet tilleggsareal til klasserommene, og i kapasitetsberegningen legges det derfor til grunn en norm på 2,5 m² per elev i klasserom. Basert på klasserommenes størrelse, gir det et delingstall på 28 elever per gruppe.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har få spesialrom.

Kontorarbeidsplasser

Skolens lærerarbeidsrom har et areal på ca. 40 m². Med en norm på 6 m² gir dette plass til syv lærere.

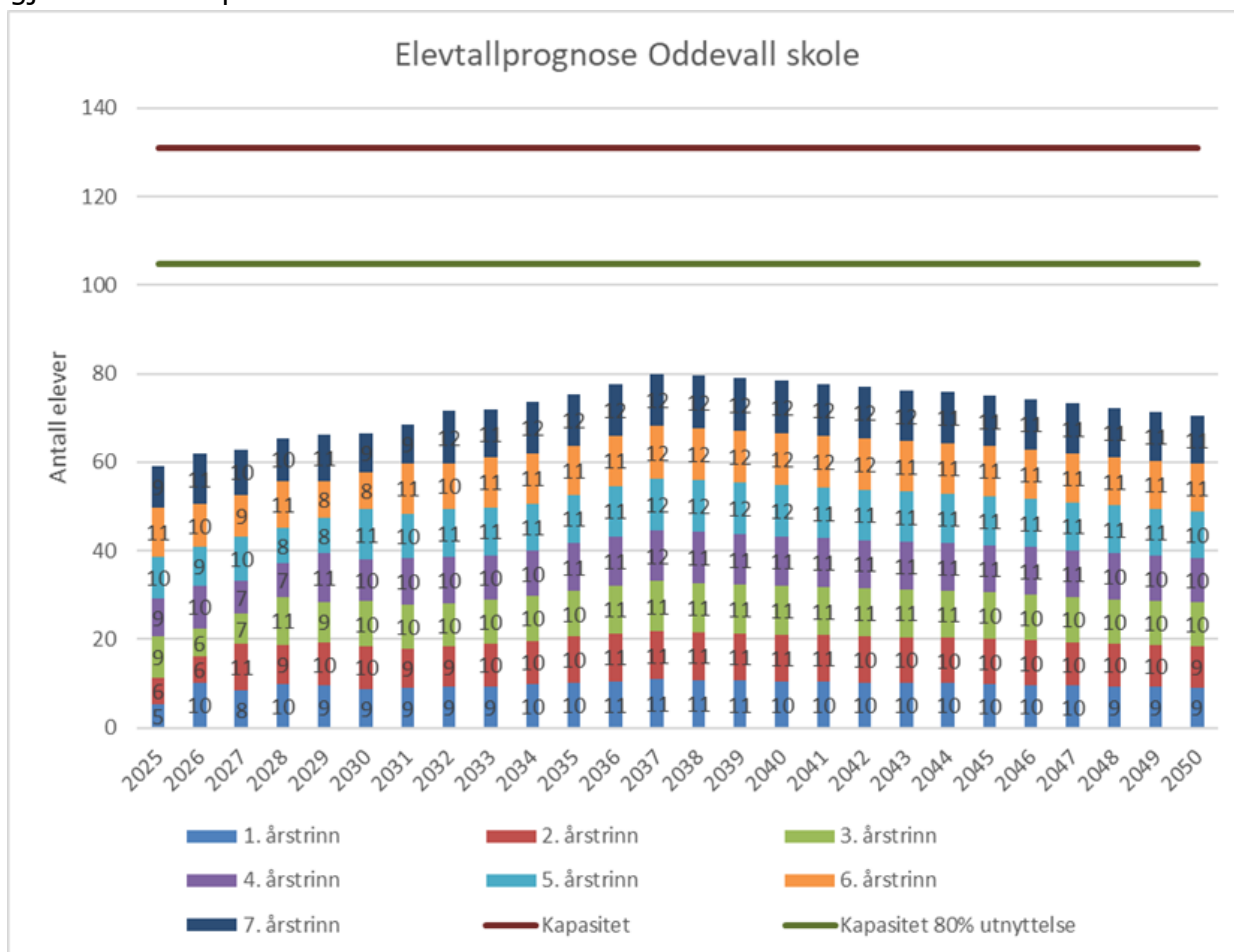
Samlet vurdering

Skolen har kapasitet til inntil 131 elever.

Framtidig kapasitetsbehov

Dagens kapasitet er satt til 131 elever, og 105 elever med 80 % kapasitetsutnyttelse. Antall elever vil ligge stabilt mellom 60 og 80 elever gjennom hele perioden.

5.12 Lier voksenopplæring og Lier kulturskole

Fysisk læringsmiljø, arealbruk og funksjonell egnethet

Stoppen skole huser Lier voksenopplæringen og Lier kulturskole.

Lier voksenopplæring har i januar 2025 totalt 242 elever. Det er inntak av nye elever fire ganger i året, og elevtallet varierer svært mye, både fra år til år og innenfor det enkelte skoleår. Det er derfor behov for lokaler hvor man kan vokse raskt ved situasjoner som medfører økt elevmasse (som f. eks ved Syria-krigen og Ukraina-krigen). Skolen har tilbud både på dagtid og på kveldstid kombinert med nettundervisning. Voksenopplæringen har i januar 2025 22 ansatte, der 17 er lærere.

Lier kulturskole har ca. 700 elevplasser, som er en dekningsgrad på ca. 12% av skoleelevene i Lier kommune. Målet er på 30%. Mange av kulturskolens elever undervises på Stoppen, men kulturskolen underviser også desentralisert på Gullaug, Hegg, Heia, Hennummarka, Hallingstad, Tranby, Nordal og Sylling. Skolen har 24 ansatte lærere i deltidsstillinger og rektor i full stilling.

Opprinnelig skolebygning er fra 1982 og har et areal på 3352 m². Skolen ble bygget som en ungdomsskole, men er tilpasset den bruken som er nå.

Skolebygget er generelt slitt, og det er derfor risiko for skader på grunn av alder og mangel på vedlikehold. Sommeren 2024 var det vannlekkasje, og siden dette skjedde i sommerferien ble omfanget av skaden relativt stort. Det er avsatt midler i HP 2025 til ombygging og oppussing innvendig av den ene siden av bygget i andre etasje. Det er blant annet ønske om å oppgradere dagens skolekjøkken som er svært slitt, få en bedre utnyttelse av arealer som i dag ikke er funksjonelle for bruk, og ytterligere tilpasse det gamle skolekjøkkenrommet til et funksjonelt rom for både ordinær undervisning, gjennomføring av nasjonale norskprøver, øvingslokale for kor og orkester og mulighet for å avholde mindre konserter.

Det er behov for å øke takhøyden og male taket i teatersalen slik at den kan brukes som akustisk scene og Black Box i tilknytning til skolen. Estetisk er det

behov for bytte av gulvflater. Det er også behov for rehabilitering av personalgarderober.

Bygget fikk nye vinduer sommeren 2023. Taklamper ble byttet til led-lamper i 2024. Det har gitt et skarpere lys, og det har vært nødvendig å installere dimmere og lysskjerming for lærer og elever med synsproblemer i noen rom. Det er et ønske å gjøre tilpasninger av dette i flere rom med tanke på at voksenopplæringen har opplæringstilbud til voksne med synshemming.

Tidligere er elevtoaletter i andre etasje rehabilitert, pauserommet for ansatte er oppgradert, og virksomhetene kjøpte inn nye møbler og gardiner.

Voksenopplæringen har tatt en stor kostnad knyttet til omgjøring av det gamle skolekjøkkenet til et større rom for begge virksomheter da behovet for rom ble prekært. Noen av rommen har blitt lydisolert, men det er fremdeles behov for bedre lydisolering mellom rom. Dårlig lydisolering begrenser kapasiteten på kulturskolen fordi det ikke kan være instrumentundervisning i tilstøtende rom.

Uteområde: Skolen har et lite uteområde med en hage som har blitt oppgradert det siste året ved hjelp av midler fra Sparebankstiftelsen. Hagen brukes i undervisningen på voksenopplæringen og som oppholdsområde for elever på voksenopplæringen og venteområde for elever ved kulturskolen. Det er ønskelig med en ytterligere oppgradering av hagen og skolegården med tanke på kunne bruke den til utearrangementer for kulturskolen og voksenopplæringen, både hver for seg og i fellesskap, samt invitere til arrangementer for offentligheten. Det er dårlig parkeringskapasitet i området for elever i voksenopplæringen. På ettermiddagen er det mye villparkering på skolens uteområde og mye trafikk i veien ned til bygget.

Inneklima: Kvaliteten på inneklimaet i skolebygget er generelt dårlig, og verst i tre rom i andre etasje på sydsiden. Når det er mange elever i rommene, må det luftes flere ganger i løpet av dagen. Det ble montert nytt ventilasjonsanlegg i 2018, men luftekanalene i bygget er for trange til at anlegget kan gå på full kapasitet. Voksenopplæringen deltok i et prosjekt med Folkehelseinstituttet i 2024, og det ble målt høye nivåer av CO₂. Inneklimaet blir ekstra dårlig i perioder med høy utetemperatur. Hovedverneombudet er koblet på og følger med på utviklingen.

Universell utforming: Skolen tilfredsstiller ikke alle krav til universell utforming. Oppgradering av heis bør prioriteres. Heisen står i dag avlåst etter at en elev på kulturskolen ble sittende fast mellom etasjene på kveldstid. Personalet må låse opp heisen for elever med bevegelseshemming, noe som oppleves som svært tungvint. HC-parkeringsplass ble i 2024 flyttet fra baksiden av bygget til skolegården i nærheten av inngang og heis.

Generelle læringsarealer

Skolen har 12 klasserom av ulik størrelse som kan brukes av begge virksomhetene. Sambruk er mulig fordi voksenopplæringen har hoveddelen av sin virksomhet på dagtid, mens kulturskolen har mest aktivitet på ettermiddag

og kveld. Skolen har spes.ped.rom, et lite skolekjøkken og 8 spesialrom til kulturskolen der noen sambrukes med voksenopplæringen. Det er også noen grupperom på huset. Romkapasiteten er maksimalt utnyttet med det tilbudet som er våren 2025.

Spesialutstyrte læringsarealer

Skolen har tilstrekkelig kapasitet i spesialutstyrte læringsarealer til variert aktivitet innen individuelt tilrettelagt opplæring for voksne (ITO - tidligere spesialundervisning), norskopplæring og forberedende opplæring for voksne (FOV – tidligere grunnskole for voksne). Det er flere spesialrom for kulturskoleundervisning i bygget: dansesal, keramikkrom, lydtette musikkstudioer, tegnesal og teatersal. Det er per nå det eneste bygget i kommunen som er tilrettelagt for kulturskoleaktivitet.

Kontorarbeidsplasser

Det er tre lærerarbeidsrom på skolen, hvorav to er til lærere i voksenopplæringen, og ett til lærere i kulturskolen. Det er et møterom for kulturskolen som nå er for lite for kulturskolen grunnet utvidelse av lærerstaben, og ikke noe spesifikt møterom for voksenopplæringen. Men Voksenopplæringen kan benytte Kulturskolens møterom på forespørsel. Det er godt samarbeid mellom virksomhetene på huset.

Samlet vurdering

Lokalene er slitt og trenger en del oppgradering.

Lokalene er godt utnyttet både på dagtid, ettermiddag og kveld.

Framtidig kapasitetsbehov

Kulturskolen vil i årene fremover ha behov for det arealet som er i bruk på Stoppen. For å oppnå målet om dekningsgrad for kulturskolen er det nødvendig å etablere flere tilrettelagte undervisningslokaler ulike steder i kommunen. Pr nå er lokalene på Stoppen utnyttet nærmest til det maksimale. Lokaler kan være i tilknytning til skoler, og må tas inn i planene ved nybygg eller ombygging av skolene. Det kan også etableres kulturskolesatelitter i tilknytning til andre virksomheter, for eksempel BUA, bibliotek m.m. Kulturskolen erfarer at barne-skolene har kapasitetsutfordringer, og det er enkelte steder svært krevende å få tilgang til egnede undervisningsrom med plass til det utstyret som trengs på skolene.

Sirkusundervisningen i kulturskolen er pr i dag lokalisert på Nordal skole. Det vil bli behov for nye lokaler når Nordal skole legges ned. Sirkusundervisningen krever ekstra takhøyde, mulighet for forankring i taket og lagerplass.

Hos voksenopplæringen varierer elevmengden stort fra år til år og innenfor året. Det er derfor behov for fleksibilitet i antall og type rom. Vi forventer at voksenopplæringen i årene fremover vil ha behov for det arealet som er i bruk på Stoppen.

6. Boligbygging og elevtallsprognoser

6.1 Grunnlaget for elevtallsprognosene

Framskrivningene er utarbeidet ved hjelp av prognoseverktøyet Kompas.

Forutsetningene er basert på vurderinger om hvordan fruktbarhet, dødelighet, flyttemønster og boligmengden vil utvikle seg over tid for den enkelte skolekrets. Gitt disse forutsetningene beregnes det hvordan befolkningsutviklingen vil endre seg over tid. Det er knyttet usikkerhet til elevtallsprognoser, og usikkerheten øker jo lenger ut i framskrivingsperioden man kommer.

6.2 Forventet boligutbygging

Et boligbyggeprogram er integrert i modellen for befolkningsprognosen. Tabellen under viser anslått boligbygging på skolekretsnivå frem til 2050.

De første boligene i Fjordbyen og på Gullaughalvøya er planlagt fra 2035. Dette vil vesentlig påvirke elevtallsframskrivingen, ettersom antallet elever i disse to skolekretsene øker betydelig etter dette tidspunktet, spesielt i Fjordbyen. Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til disse tallene. Endret oppstart av boligbygging, samt type og antall boliger som faktisk bygges i de to områdene, vil i stor grad påvirke elevtallet.

En utbygging på Gullaughalvøya vil trolig være avhengig av en ny barneskole. Hvis det tar lang tid å realisere denne skolen, kan Gullaugprosjektet bli utsatt, noe som vil påvirke elevtallene.

Det forventes også betydelig ny boligbygging i skolekretsene Hegg og Hallingstad. Flertallet av disse boligene kommer som følge av en forventet sentrumsutvikling i Lierbyen og på Tranby.

Boligbyggeprogram for Lier kommune 2025-2050 (antall nye boenheter)

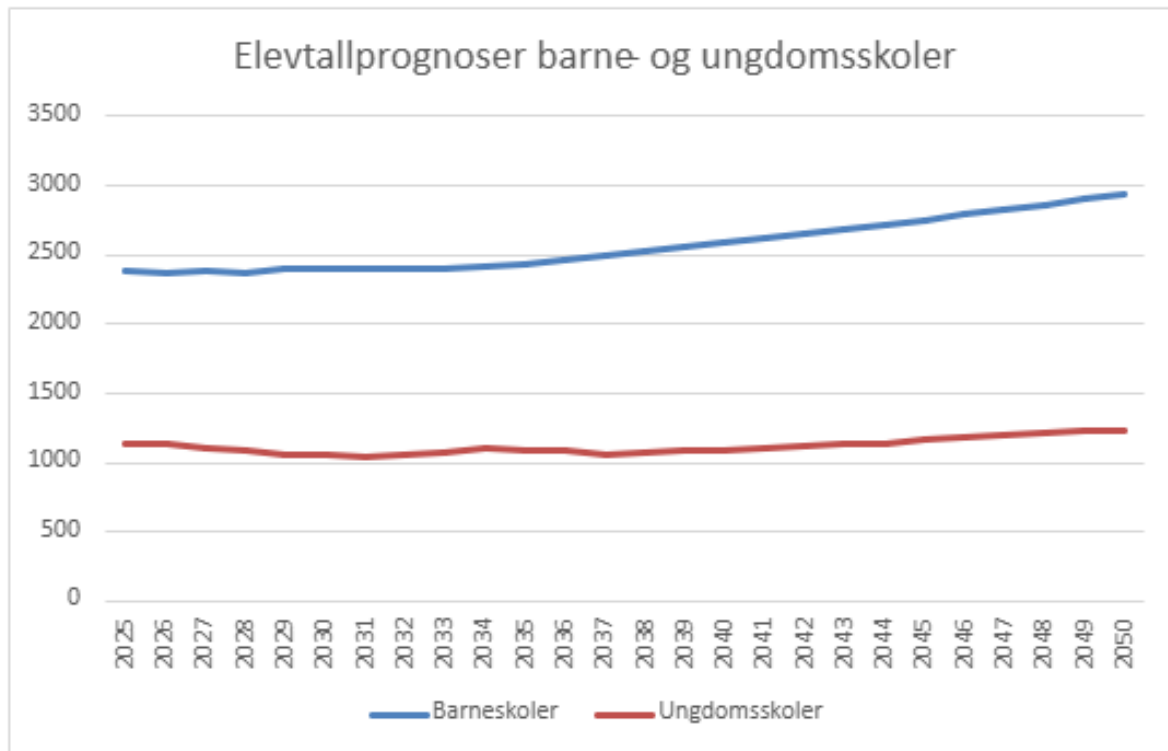
Boligbyggeprogram Lier kommune 2025-2050																												
Skolekrets	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	SUM	
Høvik	3	0	0	20	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38	
Fjordbyen	0	0	0	0	0	0	0	100	100	100	100	100	150	150	150	175	175	175	175	250	250	275	275	275	275	275	3525	
Gullaug	0	0	10	0	0	0	0	0	25	25	20	20	27	20	20	20	20	20	20	100	100	100	100	100	100	100	867	
Hegg	0	0	0	75	65	50	50	65	55	25	25	25	25	25	35	35	72	70	77	25	25	25	25	25	25	25	949	
Elge	0	0	5	5	30	5	5	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75	
Oddevall	0	0	15	10	0	5	5	10	10	10	15	15	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	110	
Syiling	0	0	15	20	16	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	66	
Hallingstad	0	0	41	32	30	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	523	
Hennummar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	30	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	90	
Heia	0	0	9	56	54	20	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	144	
SUM	3	0	95	218	210	115	85	220	210	180	180	180	267	245	255	250	287	285	292	315	395	420	420	420	420	420	6387	

Tallene viser antall nye boenheter fordelt på barneskolekretsene i Lier kommune.

6.3 Framskrevet elevtallsutvikling

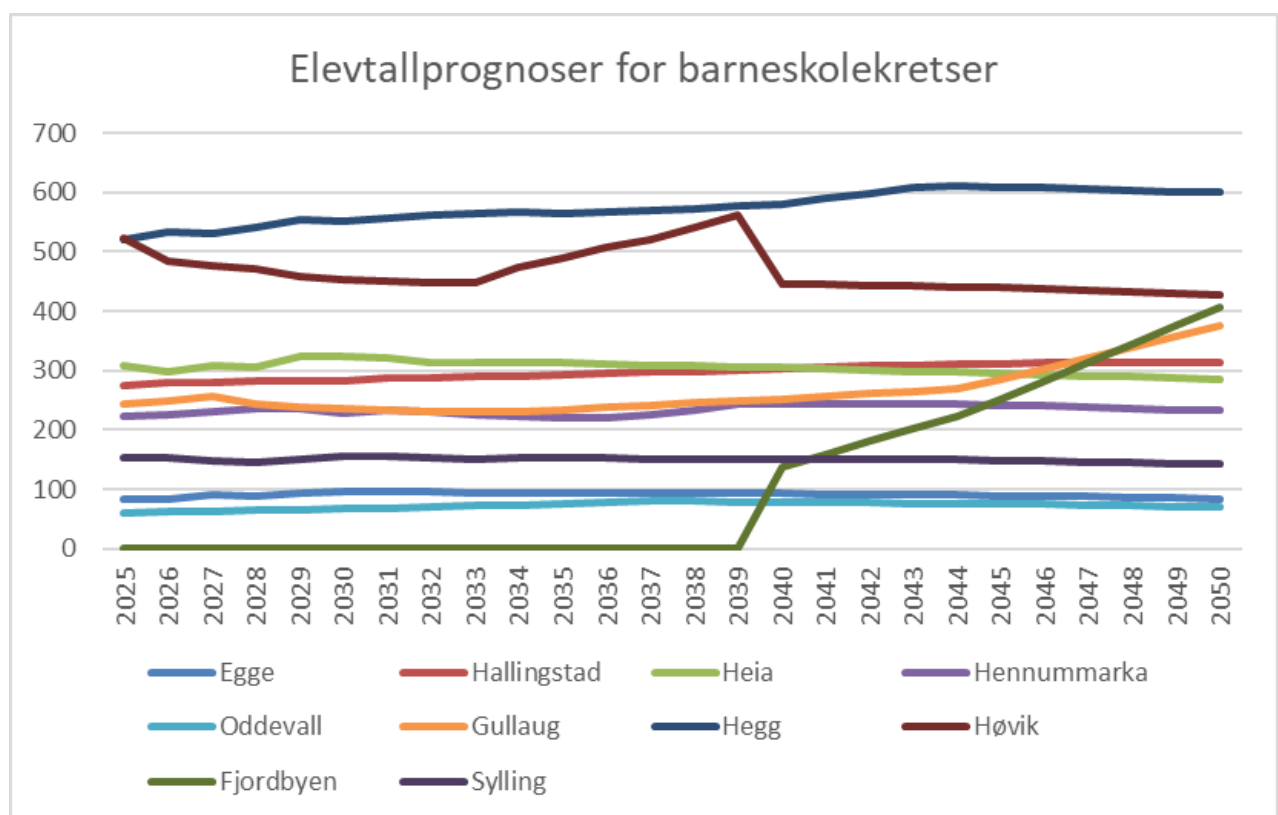
Lier kommune har i dag over 3 500 elever i grunnskolen, og antallet forventes å være relativt stabilt frem til utbyggingen av Fjordbyen og Gullaughalvøya i 2032. Etter dette øker antall elever årlig. I perioden 2032-2050 forventes antallet elever å øke med om lag 600 elever, til totalt 4 100 elever.

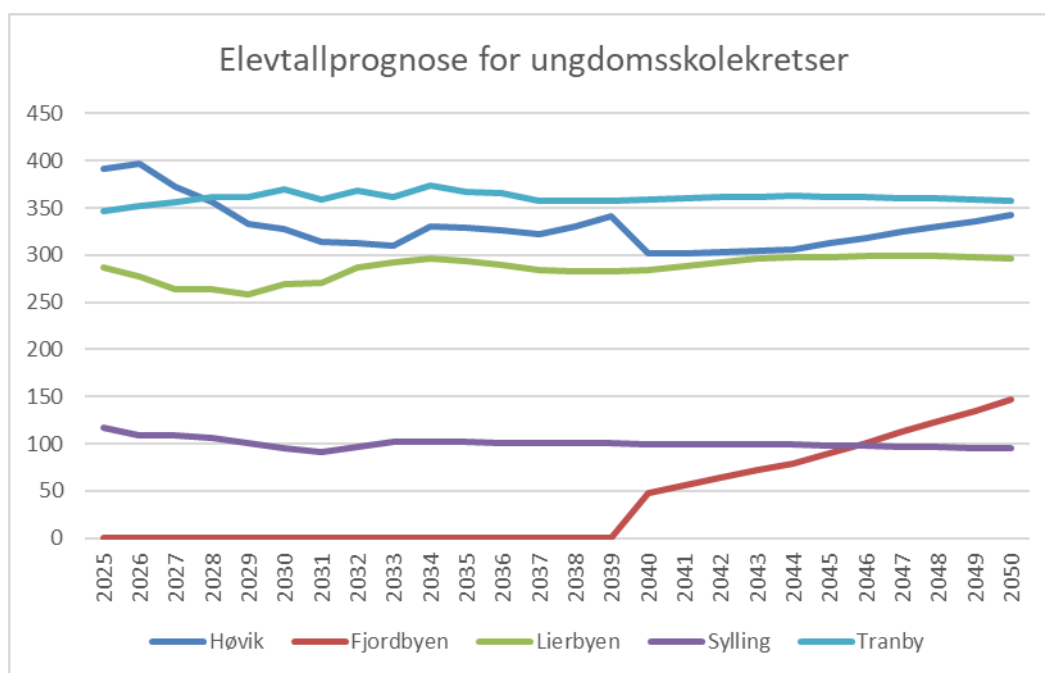

Ved å bryte elevtallene ned på skolekretsnivå, som vist i figurene nedenfor, blir det tydelig at utbyggingsprosjektene Fjordbyen og Gullaughalvøya medfører en betydelig vekst i antall elever i disse skolekretsene. Elevene fra Fjordbyen er i figuren plassert på Høvik skole frem til 2040, hvorefter de flyttes til den nye Fjordbyen skole. Sett bort i fra Fjordbyelevnene er elevtallet i Høvik krets fallende.

Hegg skolekrets vil også oppleve en relativt stor økning, mens Hallingstad skolekrets vil se en mer moderat vekst. For de øvrige skolekretsene forblir elevtallene forholdsvis stabile.

Figuren nedenfor viser elevtallsprognosene for kommunens ungdomsskoler. Elevene fra Fjordbyen er i figuren plassert på Høvik skole frem til 2040, hvorefter de flyttes til den nye Fjordbyen skole. Ungdomsskoleelevene fra Gullaug, inkludert elever som følge av utbyggingen på Gullaughalvøya, er plassert på Høvik skole gjennom hele perioden. Dette medfører at elevtallet på Høvik kun får en moderat nedgang sett over hele perioden. For de øvrige ungdomsskolene forblir elevtallene forholdsvis stabile.

7. Utbedringstiltak i et 10-års perspektiv

Alle skolene i Lier kommune er godkjente. Det vil likevel være forhold som kan forbedres og tilpasses bla. endrede forventninger til løsninger og generelle universelle tilrettelegginger.

Det pågår for tiden prosesser på Tranby og i Fjordbyen som inkluderer forhold med stort potensiale for å påvirke både prioriteringer og omfang av de tiltak som eiendomsselskapet har i vedlikeholdsplanene.

I tillegg til dette ligger det usikkerheter knyttet til kostnad, tidspunkt og endelig omfang av estimerte og planlagte tiltak frem i tid.

For å møte et ansvarlig vedlikeholdsnivå har Lier eiendomsselskap KF en porteføljetilnærming til skolebyggene. Dette betyr at foretaket legger opp til at både internhusleien, generelle investeringsmidler (prosjekt 9303) samt avsatte vedlikeholdsressurser har i seg fleksibilitet til å møte de reelle behovene når- og der de oppstår.

Til skolebehovsplanen og kapittel 8; utbedringstiltakene som ligger fremover, er det derfor kun løftet frem de vesentlige forholdene.

Lier eiendomsselskap KF baserer vedlikeholdsplanleggingen på den eksisterende bygningsmassen som er i drift pr. 01.01.2025 og som omfatter følgende skoler:

Skolelokaler	Definerte utbedringstiltak	Kommentar til løpende vedlikehold og verdibevaring
Høvik skole	Skolen er relativt ny, og det ligger ikke inne vesentlige utbedringstiltak i 10 års perioden. Denne store skolen står sentralt i de helhetlige vurderingene knyttet til Fjordbyen og vil være gjenstand for eventuelle tilpasninger 2033: Oppgradere seks ventilasjons-aggregater på grunn av alder og framtidig driftssikkerhet.	
Gullaug skole	Skolen vil komme til endelig vurdering i lys av utbygginger i Fjordbyen og Gullaughalvøya. 2025: Behov for oppgradering av skolegård mot parkeringsområdet.	

	2027: Oppgradere takflater utvendig på nyeste fløyer. 2028-2029: Oppgradere fem ventilasjonsaggregater på grunn av alder og framtidig driftssikkerhet. Store/vesentlige ombygginger anses ikke aktuelt på de bygningsvolumene som står i dag. Dette med bakgrunn i bl.a. grunnforhold.	
Lierbyen skole	2030: Oppgradere tre ventilasjonsaggregater på grunn av alder og fremtidig driftssikkerhet.	
Hegg skole	Det settes opp modulbygg med seks klasserom i flere faser. Første fase er i 2025. Ny helsestasjon for ungdom ferdigstilt og tatt i bruk i januar 2024.	Nyere og «smarte» bygg vil kunne ha en større vedlikeholds-kostnad når de ordinære vedlikeholdsbehovene melder seg. Årsaken ligger i utskifting/utbedring av kostbare installasjoner.
Egge skole	Oppføring av nytt bygg og rehabilitering av eksisterende skolebygg sto ferdig til start skoleåret 2024/2025 Fasade og tak på gamlebygget ble ikke gjort noe med i prosjektet. Dette må gjøres. Tilfluktsrommet ble det heller ikke gjort noe med.	
Tranby skole	Skolen har over tid hatt behov for løpende utbedringer av bl.a. tak. Det er utarbeidet en mulighetsstudie som skal etterfølges av en områdeplan som er forventet å utløse betydelige endringer i området som omfatter Tranby skole. Det er elever fra miljøverkstedet på Tranby skole som har benyttet ledig kapasitet på Hallingstad de siste årene. Disse flyttes tilbake til Tranby nå som Hallingstad trenger rommene selv. Dette kan skape noen økte kostnader om behovet fra dagens utforming endrer seg.	

Hallingstad skole	2025: Oppgradere og tilpasse egnethet for nytt skolekjøkken. 2026: Oppgradering uteområde Verbalpunkt 3.5 KS vedtak 2024. 2029: Oppgradere to ventilasjonsaggregater på grunn av alder og fremtidig driftssikkerhet.	
Hennummarka skole	Det ligger inne et større utbedringsprosjekt knyttet til utskifting av ventilasjonsaggregat	
Heia skole	Det er foreslått en bevilgning til Heia skole for å samlokalisere ledelse og lærernes arbeidsrom i 2028. 2028: Utskifting til oppgraderte vinduer i fløy A og C på grunn av alder og ENØK. 2028: Oppgradere tre ventilasjonsaggregater på grunn av alder og fremtidig driftssikkerhet.	
Sylling skole	2027: Rehabilitering av tak og fasade Sylling barne- og ungdomsskole 2028: Oppgradere tak, fasade og innvendig areal på frittstående paviljong	
Oddevall skole	Ett av klasserommene i u. etg er beskrevet som SFO, men brukes som klasserom.	Det er mye asbest i bygget som burde saneres.
Voksen- opplæringen Kulturskolen	2025: Innvendig oppgradering 2.etg voksenopplæring og kulturskolen. Skolekjøkken, personalrom, toaletter, elektro og overflater. 2025-2026: Ombygging av teatersal. Kultur-skolen har meldt inn behov for å gjøre hele teatersalen om til blackbox.	

8. Kapasitetsutfordringer og løsninger

8.1 Høvik skole

På Høvik skole minker elevtallet gradvis utover i perioden, men vil stige igjen når de første innbyggerne flytter inn i Fjordbyen. Høvik skole bør bestå som en 1-10 skole også i fremtiden for å utnytte kapasiteten best mulig. Høvik har kapasitet, med modulbygget, til å være barne- og ungdomsskole for innbyggerne i Fjordbyen frem til skole er bygd der i ca 2040. Etter 2040 ser det ut til at det ikke lenger er behov for modulbygget på Høvik. Trafikksituasjonen rundt at elever fra Fjordbyen skal gå på Høvik er ikke utredet, men at det er nærliggende å tenke seg at flere elever vil bli kjørt til skolen enn om skolen hadde befunnet seg innen gangavstand.

Det er hensiktsmessig at Velkomstklassen fortsetter å være lokalisert på Høvik fordi det er en kombinert barne- og ungdomsskole, noe som gjør det enkelt å inkludere elevene i ordinære klasser uansett trinn elevene tilhører. Dessuten er det opparbeidet et kompetent fagmiljø der og det er plass til denne avdelingen på skolen.

8.2 Hegg og Lierbyen skole

Hegg skole har kapasitetsproblemer som er vedtatt løst ved modulbygg fra høsten 2025. Oppvekst- kultur- og idrettsutvalget (OKI) besluttet i møtet den 20.04.21 å endre skolekretsen for elevene som bor på Reistad og Utsikten slik at de skulle tilhøre Fjordbyen skolekrets. Senere ble det vedtatt at Tranby skole skulle prioriteres bygd først, og dermed er skole i Fjordbyen skjøvet ut i tid til ca 2040. Det foreslås derfor at elevene fra Reistad og Utsikten vil sokne til Hegg og Lierbyen også i fremtiden.

Lierbyen skole har fått nytt modulbygg høsten 2024 og er sikret tilstrekkelig kapasitet fremover.

8.3 Gullaug skole

Gullaug krets består som i dag, og ungdomsskoleelevene herfra går på Høvik skole på 8.-10. trinn. Ved utbygging på Gullaughalvøya er det satt av plass til en ny barneskole her. Planen er at denne skal erstatte nåværende Gullaug skole. Hva som da skjer med den gamle skolen, må utredes på sikt.

8.4 Skole i Fjordbyen

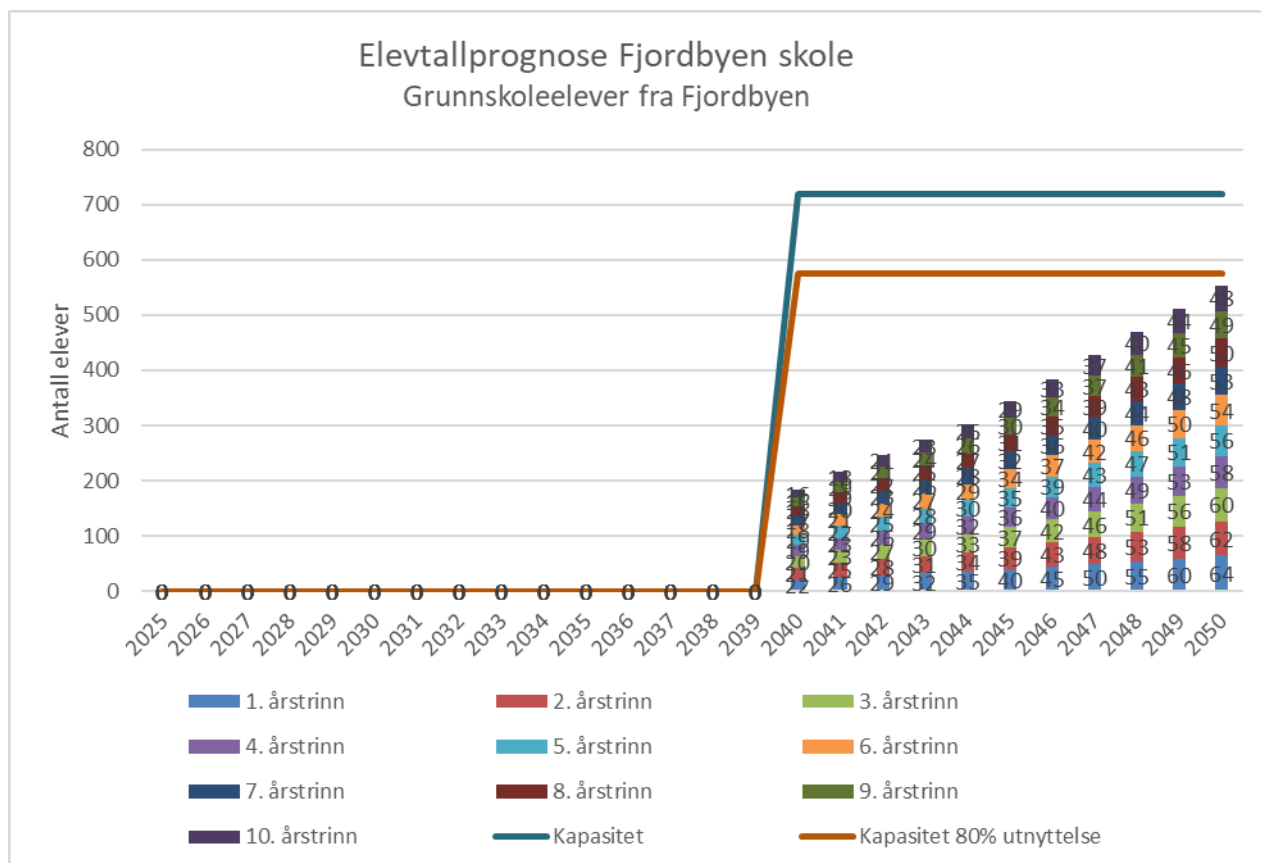
Illustrasjonen er hentet fra en konkurranse om Ski vgs. utviklet i et samarbeid mellom L2 Arkitekter, HUS arkitekter og Jostein Rønsen Arkitekter.

Elevene som flytter inn i Fjordbyen går på barne- og ungdomsskole på Høvik inntil det er bygget skole i Fjordbyen ca. 2040.

Dersom Fjordbyen blir det man ser for seg per i dag, kan behovet i et 40-års perspektiv være tre skoler av ca. 700 elever innenfor et område på ca. 2 km. Lier kommune har investert i skoletomt i Fjordbyen som skal være et tilstrekkelig areal til å bygge to skoler. Slik kan de dra veksel på felles fasiliteter. Nye skoler må vurderes i et helhetlig perspektiv og i sammenheng med omkringliggende skolekretser.

De første innbyggerne som flytter til Fjordbyen vil ha Høvik skole som sin barne- og ungdomsskole inntil det bygges skole i Fjordbyen i ca 2040. Ifølge elevtallsprognosene vil det være i underkant av 300 elever der det første året (2040) fordelt på 1.-10. trinn, økende til nærmere 500 elever i 2050. Den første skolen som bygges i Fjordbyen bør bygges som en ungdomsskole, men som kan huse både barnetrinn og ungdomstrinn inntil skole nummer to må bygges i området. Barnetrinnet flytter da ut og inn i ny barneskole.

Den første skolen i Fjordbyen bygges for ca. 720 elever, dvs. en 8-parallell ungdomsskole.

Trygg skolevei med overgang over Strandveien og jernbanen er en forutsetning. Det er planlagt tre overganger for gående og syklende fra Fjordbyen til Lierestranda, tenkt etablert i følgende rekkefølge: nr. 1 ved Amtmannssvingen, nr. 2 ved Jensvollveien og nr. 3 ved Brakerøya. Det er per nå lagt inn rekkefølgekrav til å opparbeide overgangen fra skoletomta i Gilhusveien til Amtmannssvingen senest ved etablering av Fjordbyen skole på Gilhus.

Trygg skolevei på tvers av Strandveien og jernbanen er en forutsetning for at barn og unge i Fjordbyen kan gå midlertidig på Høvik skole. Dersom etableringen av en skole på Gilhus skyves ut i tid, må det derfor vurderes om rekkefølgen på overgangene må endres. En mulighet er å prioritere overgangen ved Jensvoll først. Dette er en mer kostbar overgang, men vil sikre trygg overgang mot Høvik fra både øst og vest i Fjordbyen. Dette må vurderes nærmere før det tas en endelig beslutning.

8.5 Gullaugutbyggingen og Gullaug skole

Det bør bygges ny Gullaug skole på sikt, da skolen er umoderne i tillegg til at den har en dårlig plassering med tanke på nye E134. Det er også dårlig grunnforhold der skolen er plassert i dag.

Planen er at det bygges ny Gullaug skole i forbindelse med Gullaug-utbyggingen ref. vedtak i OKI-møtet 20.04.21: «Det utredes etablering av en ny Gullaug barneskole gjennom arbeidet med kommune-delplanen for Gullaug-halvøya».

8.6 Tranby skole

Tranby skole er slitt og utdatert i forhold til fremtidsrettet skoledrift. Mulighetsstudiet for tranbyutviklingen gjennomført av DARK Arkitekter anbefaler i sin konklusjon en ny mulighetsstudie for å se på alternative løsninger for Tranby skole.

Skolen har særlig behov for en samlingsarena som kan fungere både til arrangement og kultur, men like mye i skolehverdagen. Denne bør ideelt sett ikke være det samme som idrettsflatene fordi det da ikke fungerer etter hensikten.

Tranbyhallen skal ikke lenger benyttes til kroppsøving, hverken for elevene ved Tranby eller Hallingstad skole. Det bygges nye flerbruksflater i regi av Lier IL som dekker skolens behov for gymsaler. Dette åpner for at Tranbyhallen kan bygges om. Man kan f.eks. se for seg et innendørs torg med kantine og musikkrom med scene i første etasje. Pga. den høye takhøyden er det anledning til å lage et galleri med hensiktsmessige rom og fasiliteter i andre etasje. Torget bør være en egen sone, som kan benyttes til organiserte aktiviteter på kveldstid, men også som en sosial møteplass for ungdommene på Tranby. Kultur og fritid og Kulturskolen er viktige samarbeidspartnere. DARK Arkitekter anbefaler å åpne fasaden ut mot Tranby torg.

8.7 Utredning av nytt Miljøverksted

Miljøverksedene er organisert som avdelinger under Hennummarka barneskole og Tranby ungdomsskole. I tillegg åpner det et tredje miljøverksted på Hallingstad skole høsten 2025. Det bør utredes ulike alternativ for nye tilrettelagte lokaler med fasiliteter som svarer til de behovene denne elevgruppen vil ha i fremtiden i forbindelse med fjordby-utviklingen. Det er et viktig prinsipp at Miljøverkstedet er en integrert del av skolen og ikke en egen skole.

Det bør utredes om man på sikt skal samlokalisere Miljøverkstedene. Fordelene vil være at man får samlet kompetansen på ett sted.

8.8 Prioriteringer og tidsperspektiv

Nye store investeringer i skolebygg vil gjøres etter følgende prioritering:

Tidsperspektiv	Prioritet
10 års perspektiv	1.Utvide Hegg skole med modulbygg (2025) 2.Bygge på administrasjonsfløy på Heia skole (2028) 3.Rehabilitering/ombygging/nybygg av Tranby skole med utgangspunkt i mulighetsstudiet (2030) 4.Elever som flytter inn i Fjordbyen går på Høvik barne- og ungdomsskole til det er skole i Fjordbyen
20 års perspektiv 2035-2045	5.Bygge skole i Fjordbyen med plass til både barne- og ungdomstrinn i første omgang (2040) 6.Vurdere om det skal være et oppvekstsenter i den første skolen i Fjordbyen i den første perioden
30-40 års perspektiv 2045-2065	7.Bygge skole nr 2 i Fjordbyen (2055) 8.Bygge ny Gullaug skole i forbindelse med Gullaug-utbyggingen (2060) 9.Vurdere en felles skole for Hallingstad og Hennummarka

Kilder

Lier kommunes planer

[Kommuneplanen](#)

[Langsiktig arealstrategi 2040](#)

[Handlingsprogram 2025-2028](#)

[Oppvekstplan - Sammen om god oppvekst 2024-2032](#)

[Lekeglede, lærelyst og livsmestring – kvalitetsplan for lierbarnehagen og lierskolen 2023-2027](#)

[Anleggsplan for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett 2022-2026](#)

[Lier kommune Skolebehovsanalyse 2018-2040](#), Norconsult 2018

Nasjonale planer

[Opplæringsloven](#)

[Forskrift til opplæringsloven](#)

[Læreplanverket for kunnskapsløftet 2020](#)

[Arbeidsmiljøloven](#)

[Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger - Lovdata](#)

[Helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger - Helsedirektoratet](#)

[Lov om folkehelsearbeid \(Folkehelseloven\)](#)

[Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. \(Matloven\)](#)

[Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne \(diskriminerings- og tilgjengelighetsloven\)](#)

[Uteområder i skoler og barnehager - hvordan sikre kvalitet i utformingen?](#)

[Råd mot terrorhandlinger.pdf](#)

[Barnekonvensjonen](#) (artikkel 3 og 12)

[Grunnloven](#) (§104)

[Forvaltningsloven](#) (§17)

[Barnehageloven](#) (§17)

[Fysisk læringsmiljø \(udir.no\)](#)

[Standard kravspesifikasjon skoler 2022, oppdatering 2023, Oslo](#) (SKOK 2022)

[Uteområder i skoler og barnehager – hvordan sikre kvalitet i utformingen?](#)

(Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU))

[Skolen som kulturarena](#) (veileder)